

»SLOVENE« velja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 84—
za pol leta „...“ 42—
za četrt leta „...“ 21—
za en mesec „...“ 7—
za inosemstvo celoletno K 95—
Sobotna izdaja:
za celo leto „...“ K 15—
za inosemstvo „...“ 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat „...“ po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
Enostolpna pettivrsta K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kokoplat se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Mali narodič.

Včeraj smo priobčili v izviru članek poluradnega francoskega lista »Tempsa«, ki je prežet želje, »ustvariti Avstriji novo bodočnost.« To lahko dosežemo, ako pomagamo Avstrijcem, da rešijo svoj finančni problem, ki jih skoraj duši. Poteza viteške širokodušnosti in znak visoke duševne kulture bi bilo, ko bi zmagovalec v prah poteptanemu sovražniku plemenito pomagal. Bilo bi to dragoceno znamenje, da se vzdiguje v mednarodni politiki novo, ljubezni polno pojmovanje dolžnosti, ki jih ima vsak narod pred svojo vestjo in pred zgodovino do drugih, bolj šibkih, bolj nesrečnih narodov sveta. Kdor pomisli in razume, da so vsi narodi in vsa plemena organska celota, velika družina s skupnimi interesi in skupnimi končnimi cilji, ta ve, da je propadanje in osiromašenje enega dela propadanje in osiromašenje cele človeške družbe in njenih kulturnih vrednot. Blagor celokupnega človeštva, njegovi veliki interesi zahtevajo tedaj, da stopi Francija, dežela najčastnejših in najbolj lepih tradicij, na čelo gibanja, ki hoče Avstrijo okrepiti in poživeti.

Ko bi bil zgornji predlog »Tempsa« dokometacija novega mednarodnega duha, ki smo ga pričakovali morda kot najdragocenejši pridobitev tega štiriletnega krvavega klanja, bi mi imenovano namero iskreno pozdravili. A za vseni tem predlogi in človekoljubnimi načrti ne stoji plemenit povzdig politične etike v Franciji, temveč gola skrb za kupon. Francoski kapitalisti imajo v zasebnih in državnih podjetjih bivše Avstrije naloženega mnogo denarja. Če se Nemška Avstrija upropasti in novonastale narodne države odklonijo odplačevanje državnih dolgov prejšnje monarhije, pridejo francoski kapitalisti ob svoje obresti in se morajo tako odreči obilnim dohodkom.

Da bi mogli tudi zanaprej odrezovati kupone svojih vrednostnih papirjev, naperjajo vse svoje sile in pritiskajo na svoje državnike za vso težo svojih zvencih argumentov. Kupon je važnejši od vsega drugega. Niemu žrtvujejo somoodločbo avstrijskih Nemcev, vseh štirinajst točk Wilsonovih, če je treba Koroško in vse dežele — drugih. Strah za kupon jih naganja, da zasadijo nož v grlo Nemčije in se oblečejo obenem v nočno oblečilo prijateljev Nemške Avstrije. V Nemčiji so njihovi obrazi temni kot noč, strogi kakor sodnji dan; na Dunaju dobrotno, skoro omamljujoče prijazni. Za kupon gredo v ogenj. Zanj poženejo s stočnim mirom v zrak svoje sveto latinsko pobratimstvo z Italijani. Kupon porodi v njih najsmelše državniške načrte o Podonavski federaciji, o nevtralizaciji Av-

strije in o stvarih, ki jih brez kuponov ljudje z vsem naporom zamisliti ne morejo. Kupon je pomoček za oplajenje in bogatenje njihove fantazije, jih dela gibke kakor srne, gladke kakor jegulje.

Članek v »Tempsu« nam daje priliko, da spoznamo zopet od blizu značaj kapitalistične države. Država ni tu nič drugega kakor stroj, ki ga suče in vodi mala skupina ljudi v svoje zasebne, družinske namene. Takozvane velike demokracije zapada so lažnjive demokracije. Kdor obrača s pobožnostjo svoje oči vanjo in upa od tiste skupine ljudi, ki tam vlada državni stroj, pravico in svobodo, je kratkoviden naivnež.

Mi Slovenci kot mal narodič smo prišli na mizo teh računarjev. Če vidimo, da se med sabo skregajo, se silno obveselimo. Prepričani smo, da se poteguje gotovo kdo za naše pravice. V naših listih se slišijo brez odlašanja glasovi, polni hvaležnosti. V resnici jih je pa spravil kupon navskriž.

Tako smo mi, osvobodjeni narodič, med samimi mlinskimi kameni in le slučaj je, če pridemo do tega, kar nam gre. Samo ena je misel, ki je odredila: prišla bo ura, ko bodo te skupine kapitalistov šle v zrak in bodo ljudstva delala politiko, čigar gonilna moč ni kupon, temveč razum in pravica.

Narodno predstavništv.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Belgrad, 25. maja 1919.

V sobotni seji »Nar. predstavništva« je prišlo zopet do ostrejših kontroverz med »Demokrati« in »Radikalci«. Povod je dalo vprašanje posl. Čorovića na ministrskega predsednika, kako je mogel dopustiti avdijenco iz vojne dobe znanega Šerif-Arnautovića, Protić je odgovoril, da so in morajo biti vrata odprta kraljeve, odnosno regentove hiše vsakomur, ki je osebnostno pošten, pa naj vodi politiko kakoršnokoli. Pointrgal pa je ostro svoj odgovor s tem, da je še pred kratkim časom g. Čorović s svojimi prijatelji imel o Arnautoviću drugo mnenje. Do sedaj se je Protić vsaki ostrojši polemiki izognil. — Biankini je v obliki vprašanja po svoji stari parlamentarni navadi obravnaval barbarska dejanja Italijanov v Dalmaciji. — Glavne točke dnevnega reda so bile interpelacije in odgovori na nje. Dr. Korošec je obsežno in izčrpno odgovarjal na interpelacijo poslanca Baniča o prehrani. Podal nam je pregled o potrebah naših pokrajin, posebej še Dalmacije ter navedel, koliko se je storilo. Opazilo se je, da so poslanci brez razlike strank pri-

poznali, da je naravnost kaotične in izredne razmere vsaj v toliko uredil, kolikor zadeva njegov urad. Izvzenelo pa je iz poročila, da druga uprava, posebej še železnice, pošta, monopolna uprava za sol, sladkor in petrolej daleko ne funkcionirajo tako, kakor bi bilo potrebno, in kakor bi bilo deloma tudi mogoče. Zbornica je z odobravanjem in pritrditvijo vzela na znanje dr. Korošev odgovor. — Socijalist Čobal je utemeljeval svojo interpelacijo o zvišanju penzijskih in bolniških zneskov iz bratovske skladišnice. Minister za šume in rude mu je odgovoril, da mora dobiti v tej zadevi predlog od oddelka za socijalno skrbstvo v Ljubljani. — Končno se je obravnavala interpelacija socijalnega demokrata Kneževića o cenzuri. Gotovo ni cenzura nikjer tako nedosledna, kakor ravno tukaj doli. Ni čuda, ako so se vse stranke obračale proti njej, posebej še tudi srbijski poslanci.

TORKOVA SEJA.

LDU. Belgrad, 23. maja. Včerašnja sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlović ob 16.20. Zapisnik zadnje seje se je odobril brez izpremembe. Finančni minister predloži zakonsko predlogo o idemnitetih za mesece junij, julij in avgust. Prečita se nekoliko interpelacij. Tajnik naznani, da je poslanec Ivan Meštrović odložil svoj mandat.

Wilsonova zahvala.

Predsednik prebere poročilo ministra za zunanje stvari, da naš poslanik v Parizu sporoča predsedniku narodnega predstavništva toplo zahvalo predsednika Wilsona za brzojavko, ki jo je poslalo svoječasno predsedništvo narodnega predstavništva. (Burno odobravanje, klici: »Živijo Wilson!«)

Interpelacije.

Poslanec Miljutin Dragović (radikalec) stavi vprašanje na ministra za notranje stvari, zakaj ni odgovoril na pismeno vprašanje glede pomoči potrebnim v vrniškem okrožju. Minister Pribičević odgovarja, da se je zgodil nesporazum, ker se je to vprašanje smatralo kot interpelacija, medtem ko je bilo to pismeno vprašanje, na katero se je zahteval pismen odgovor. Poslanec Velja Vukičević (radikalec) stavi na vojnega ministra vprašanje o projektu za rešitev odnošajev rezervnih častnikov, ki niso ukazni uradniki, in o pomoči vojakom in častnikom pri odhodu iz vojske. Vojni minister odgovarja, da odvisi to vprašanje od finančnih razmer.

Prvi majnik.

Zbornica preide na dnevni red: Odgovor ministra za notranje stvari Svetozar

ra Pribičevića na interpelacijo poslanca Vitomira Korača zaradi prepovedi proslave 1. maja.

Poslanec Vitomir Korač naglašja v svoji interpelaciji, da je ministrski svet brez upravičenih razlogov prepovedal tik pred 1. majem proslavo tega dne. Če se bo naša država razvijala v nedemokratski smeri, potem je upravičena legalna borba in v nasprotnem primeru mora nastati jaka reakcija. Nadeja se, da se bo tudi pri nas razvijala demokracija v smislu socijalističnih zahtev. Pred majsko proslavo se je čitalo, da se pripravljajo v Bosni državni preobrat in da se hoče vpostaviti diktaturo proletarijata. Navajale so se podrobnosti o socijalistični agitaciji v Bosni, ki so pričale, da hočejo socijalisti porušiti sedanji režim in da je vojska na strani delavcev itd. To je delo bosanskega črnorumenega političnega režima, ki je že izvežban v potvarjanju dejstev. Navajalo se je, da so prišli v Delavski dom častniki, ki so govorili, da so na strani delavcev. Oni so v Ljubljani popisali nekoliko svojih drugov, ki so člani sovjeta, kateri pozivljajo vojsko na upor. Dalje omenja, da se v početku ni dosti strogo postopalo proti elementom, ki so v resnici le agitatorji za boljševizem. Protestira proti temu, ker se je v Belgradu rekrutiralo socijalistični vodji Filipovića in dr. Topalovića, ki so ju poslali v Albanijo. Izjavlja končno, da vlada ni imela pravice za tako odredbo. Vprašuje nadalje, ali je došlo v preiskavi do kakšnega rezultata. On bi rad, da manjšina ministra za notranje stvari dokaže, da v resnici obstoja zarota proti državi.

Odgovor vlade.

Ministrski predsednik Protić odgovarja med drugim: Mi nismo dopustili proslave 1. maja, ker smo imeli posebne razloge za to. Mi smo sedaj v nenormalnih razmerah in se nahajamo v poluvojnim stanju. Poleg drugih razlogov prepovedi je bil tudi ta, da je v Madžarski nastal boljševiški prevrat. Iz tega prevrata so se pojavili nekateri znaki, ki kažejo, da se je hotel ta prevrat prenesti tudi na našo zemljo. Vlada je dobila podatke o tem, da se pripravljajo manifestacije, ki nasprotujejo vsem določilom dobrega reda v deželi. Vlada je vprašala, ali se morejo povodom sprevedov odreči takim vzklikom, ki jih nečemo in ne smemo dopustiti. Oni nam te garancije niso mogli dati. Vlada je morala na sebe sprejeti odgovornost, da se zameri napram poslancu Koraču in njegovim soodgovornikom, ali pa da bi pripustila riziko, da bi v teh dneh mogli naši sovražniki porabiti nereda proti nam. So ljudje med našim delavstvom, ki niso pravi socijalisti, temveč boljševiki. Ti elementi so morebiti v

LISTEK.

„Pelikan“.

(Spisal Avgust Strindberg. — K nocojšnji predstavi v dramskem gledališču.)

Strindberg je literarno polarna osebnost Ibsenu. Začel je v boju zoper Ibsenove ideje o enakopravnosti žene z možem in o možu, ki razdira zakonsko srečo. Strindberg je razmerje obrnil; sedanja žena je po njegovem mnenju mora, ki duši vsako pošteno razmerje med zakonci. Dočim je Ibsenovim zakonskim možem žena samo igračka, da si ž njo preganjajo dolgačas, igračka, ki služi le močevemu samoljubju, egoizmu in animalski strasti, nam odkriva Strindberg drugo stran, razmerja med možem in ženo v sedanjih družbi. Žena je šibkejša, naravno odvisna bitje in ves njen boj za enakopravnost je lažnjiva borba za nadvlado. Ker je šibkejša in naravno odvisna, ne more do oblasti s silo, temuž z zvijačo in lažjo, s hinavstvom in zahrbtnostjo. Tako bojuje s možem boj za življenje in smrt ter sebi in svoji lepoti, svojim tajnim nakanam in strastem, ki si jih je priučila v sedanjih družbi, na ljubo izrablja spolno odvisnost moža v svojo korist. In vsa ta vzgoja, vaja in spretnost se podeduje od roda do roda.

V »Pelikanu« se zrcali ta borba v raz-

dejani in uničeni družini, ki jo je razbila nezvesta, lažnjiva in oblasti željna mati. Strindberg nam odkriva lažnjivost in neupravičenost otroške ljubezni do matere, ki je svoje otroke zastrupljala z vsakdanjimi lažmi, se ni brigala za njihovo vzgojo ne za telesni razvoj, hlepela po užitku, kradla in pritrigovala družini in možu, varala moža s svojim bodočim zetom ter ga s svojim življenjem tirala v prezgodnji grob.

Vse to ravnanje odseva iz malenkostnih vsakdanjih, v naši sedanjih družbi čisto navadnih dogodkov. Zunanjšega dejanja je malo, razvoj je globoko v duši. V podzavestnih besedah in gestah se vrši obračun otrok z materjo, s »pelikanom«, ki ni dajal mladičem srčne krvi, temveč posneto, modrikasto mleko v steklenici z mosljo.

Vrši se po smrti očetovi; vse v hiši je še zapečaten, ker se mora po žalovanju sestaviti zapuščinski inventar. V stanovanju se selita zet Axel in hči Gerda. Dve stvari najbolj vzemirjata vdovo: ali je kje testament in kaj prihrankov. Sin Friderik, kandidat pred izpiti, hodi ves premrl od mraza, nevoljen iz sobe v sobo, vedno lačen »kakor bi jedel začinen zrak«, brani očeta pred polzakritimi strupenimi napadi matere, ki izkuša odvaliti na pokojnika očitek zapravljenosti in nerednosti. Mati je še vedno v stari moči in veljavi, samo zibalni stol v salonu ji je zoprn in

ji budi spomine na pokojnika. Zet in hči se predčasno vrmeta z ženitovanjskega potovanja. V Gerdi se je vzbudilo ljubosumnje in počasi se ji začne svitati, da jo mož in mati goljufata, v podzavestni slutnji uvideva, da je bila očetu krivična hči. V hipu ko stikata mož in mati v tajnih predalih za oporoko in najdeta veliko pismo na Friderika, potrkva Gerda na vrata. Njena ljubosumnost je potrjena. V pismu pa obtožuje pokojnik ženo, da je ona kriva njegove zakonske nesreče. V naglici pismo raztrgata in ga vržeta v peč. V prepiru zet potrdi obtožbo pisma in zahteva od tašče, da mu pomaga nositi bremena gospodinjstva, češ, da ga je osleparila z namigavanjem na doto in zapuščino. Prvi dan, ko sta z Gerdo doma, odide zvečer razdražen svoja pota, češ, da gre k seji. Mati zasluži, da se bliža konec njenemu vladovanju, razkrinkanje in obračun, stol zibalnik na katerem je sedel in umrl pokojnik, se ziblje v sobi.

V drugem dejanju si stojita iz oči v oči sin in hči. Sin je mnogo videl in trpel z očetom, dočim ga je hči gledala z očmi svoje matere; zdi se ji, da hodi v spanju in sanja, toda se ne mara zbuditi, da bi se ne zavedla vse običajne zlobe, ki zastruplja z lažmi otroke. Največja nesreča je spoznati ničevost največje sreče. Oba sta vsled zanemarjane nege, slabe vzgoje in picle hrane zaostala v rasti, dasi je oče

služil dvajsetlisoč kron na leto. Ko hoče zakuriti Friderik peč — kršiti materino striktno prepoved — najde raztrgano pismo. V njem je vse trpinčenje očeta z verolomnostjo, s slabimi jedmi in slabo glasbo, vsa materina zloba zoper njega in družino. Gerda in Friderik se zarotita zoper mater in odkrijeta nji in zetu, da jima je vse znano, znano tudi parasistsko razmerje Axela. Gerda se z energično kretnjo polasti gospodinjstva.

V tretjem dejanju je mati že ob vso oblast v hiši, hči ji očita njeno kuhinjsko modrost, zet ukazuje kuriti v pečeh, grozi ji s palico. Postala je dekla, ubila so ji voljo in enregijo, za hrano ji je močnik s posnetim modrikastim mlekom. Težak je obračun s sinom, ki mu je s svojim ravnanjem ubila telo in dušo in v družini vso lepoto, trpek je obračun s hčerjo, ki jo je v mladosti opeharila za materino mleko, odraslo varala z bodočim zetom. Ognju, ki ga je zanetil sin v kuhinji, da vse zgori, kar je starega, se mati izogne in plane čez balkon; sin in hči se objeta zgrudita sredi plamenov.

Kdo je kriv pokvarjenosti poedinca, ki hodi v svoji hud-biji kakor v sanjah ter kopa kakor mesečnik krivdo na krivdo? Rod za rod od prvih staršev. Laž, ki se kopirja iz roda v rod. Ne dolži me, potem nočem dolžiti svojih starišev, ki bi spet dolžili svoje in tako naprej.

manjšini, toda energični in agilni. On se je sam prepričal, kako se vsi oni, ki se hočejo legalno boriti za svoje socialistične ideje, nazivljajo izdajalcem socializma. Govoril je nato še nadalje o boljšeizmu.

Pribičević odgovarja socialistom.

Ob 11.45 se je seja nadaljevala. Minister za notranje stvari Pribičević povdarja v svojem govoru, da se iz govora predsednika vlade razvidevajo razlogi, ki so vlado napotili na ta korak. Zavrača izjavo poslanca Korača, da se je vlada osmešila pred vso Evropo, ker je tako delal ves svet. Češka vlada, v kateri sede tudi socialisti, je prepovedala v vojnem pasu Slovaške proslavo 1. maja. Istotako je prepovedala proslavo tudi grška vlada, ki je aretirala odbor socialistične stranke v Atenah. Francoska vlada je prepovedala proslavo 1. maja v Parizu. Navaja službeni komunikacijski prepoved in pravi, da so se med socialiste vrnili komunistični agenti, razni inozemski agitatorji in boljševiški propagatorji, ki žele zanesti nered v našo deželo. Vse odredbe o omejitvi svobodnega političnega življenja pa bodo ukinjene, ko se reši vprašanje naših meja. Poleg tega so vplivali na prepoved tudi važni vojaški razlogi, ki se morajo upoštevati, ker smo na mejah ogroženi od sovražnikov. Očitane poslanca g. Korača, da se hoče zadržati socialistično delavsko gibanje, ne drži, čemur je dokaz, da je imel sam Korač vhod v Mitrovici in da se je vršil o Veliki noči v Belgradu kongres socialistov, na katerem so bili tudi taki elementi, ki niso socialisti in ki so hoteli socialistično stranko izriniti proti državi. Bosenski zastopniki na kongresu so slikali položaj v Bosni tako, kakor da so boljševiki prevzeli vso oblast, da je vsa oborožena sila v njihovih rokah in da se bo vse to pokazalo dne 1. maja. Delegati so po povratku iz Belgrada vse to pravili med delavstvom v Bosni v različnih mestih. Končno se je tudi opazilo, da so se z ozirom na 1. maj v več mestih dogodile velike tatvine eksplozivnega materiala. Državne oblasti, ki so bile obveščene o teh dogodkih, so morale ukreniti potrebne korake. V Sarajevu je bilo aretiranih 500 ljudi in je sedaj zaprtih še 50, od katerih bodo nekateri izročeni vojnemu sodišču. Preiskava bo dokazala, ali je istina ono, kar se je opazilo od vseh strani. Minister odgovarja nadalje na izvajanja poslanca Korača glede uničenja delavskih organizacij. Socialistična organizacija je bila razpuščena samo v Bosni, ker je bila prežeta z neprijateljskimi elementi. Preiskava bo prinesla luč v zadevo in dokazala resnico, ki se bo objavila.

Socialist Bukšek.

Poslanec Bukšek (socialist) je nato govoril o prepovedi 1. maja v Bosni, kritikal uporabo vojaštva, aretacije in batinanje na uprav zverinski način. Prepoved 1. maja kritikujeta za njim tudi poslanca Anton Kristan in Tušanovič. Po kratkem odgovoru ministra Pribičevića predlaga poslanec Korač, naj narodno predstavništvo pozove vlado, naj takoj ukine vse omejitve politične svobode in naj izpusti aretirane delavce in uvede postopanje proti provokatorjem. Poslanec Čorović izjavlja, da se zadovoljuje z odgovorom vlade in predlaga, naj zbornica preide na dnevni red. Njegov predlog je bil sprejet od večine, naker je predsednik zaključil sejo in odredil prihodnjo za danes ob 16. z dnevnim redom: zakonska predloga o idemniteti za mesece junij, julij in avgust.

V »Pelikanu« ni niti pravega zunanega dramatičnega zapletka, kakor smo ga vajeni drugje, v njem se gradi vsa drama občutij in zaznanj na spominih. Misli se bore z mislimi, da se še bolj otrese individualnega značaja ter posploši v obtožbo lažnjive sedanjosti, ki sama sebe slepari in si zatiska oči, da ne vidi svoje podlosti, je igra zavita v glasbo. Friderik in Gerda sta živa obtožnica vsem samoljubnim, za užitek hlepečim, brezbržnim materam in oblasti željnim ženam.

Toda lepota drame ne tiči v njeni pridigarski vsebini, temveč v načinu misli in razvoja. Vsa širna preteklost, vse trpljenje družine, vsa brezobzirna oblast žene, vse je stisnjeno v ozek okvir, kjer zi-da in podira vsaka gesta, vsaka najmanjša beseda. Lepota je v tajnem pogovoru duš, ki ga beseda samo naznači, v podzavestnem razumevanju in ugibanju slutenj in misli. V bolj grobih potezih se take zgodbe gode v nešteti enačicah, toda tu se trgajo žilice v srcih in misli v možganih, in slednjič pride spoznanje, da mora v mrazu sedanje srčne kulture vse staro, vse staro zlo, grdo in ostudno zgoreti in zgoreti tudi rod, ki ga je ta kultura obletela. Ker ni imel smisla za pravega pelikana, ki v nesebičnosti napaja svoje mladiče s srčno krvjo, temveč gledal in strmel v drugega, ki je to bajko obrnil sebi in svoji oblasti v prid.

Narte Velikonja.

Dr. A. Gosar:

Gozdno vprašanje.

Dočim smo v ostalih načelnih točkah agrarne reforme vsaj teoretično — praktično itak, kakor vse kaže, ne smemo veliko upati — še precej edini, se glede gozdnega vprašanja mnenja zelo križajo. Edini nismo niti strokovnjaki v tem vprašanju, še manj seveda razni člankarji, ki pišejo mnogokrat svoje vrste s posebnega, ne povsem nepristranskega vidika. Pač pa se zdi, da se da iz člankov, ki so izšli v listih o tem vprašanju in zlasti še iz poročila »o stališču, ki ga je zavzel Gozdarsko društvo napram agrarni reformi«, razbrati nekaj zdravih misli, ki bi lahko služile kot podlaga za pravo rešitev gozdnega vprašanja.

Poskusil bom podati nekaj teh misli. Razmere v posameznih delih države so z ozirom na gozdno vprašanje zelo različne. Zato je enotna rešitev nemogoča. Niti delitev gozdov, niti velegozdovi v državi, zasebni ali združni lasti, niti socializacija gozdov ne morejo veljati kot splošno načelo. Vsaka izmed teh oblik ima svoje prednosti, ki so po krajevnih, gospodarskih in kulturnih razmerah spreminjajo, rastejo in padajo. Zato ne sme agrarna reforma nobene izmed teh možnosti izključiti in nobeni načelno prisoditi prednosti. Praktično pa je mogoče to uresničiti edino tedaj, če se — kot predlaga Gozdarsko društvo — napravi za vso državo le okvirni zakon, ki se prepusti deželni vladam, oziroma zastopstvom, da določijo vse podrobnosti.

Glede podrobnosti razdelitve gozdov prevladuje popolnoma splošno mnenje, da se mora omejiti na najnujnejše potrebe prebivalstva. Kjer razmere to dopuščajo, naj ima sicer kolikor mogoče vsak posestnik del gozda, kjer dobiva drva in stavbeni les vsaj za tekoče potrebščine, vendar pa razdelitev gozdov ne sme ovirati ali celo preprečiti racionalnega gospodarstva.

Pri dosedanjih predlogih pa pogrešam k tej točki zahtevo, da se določi enako kot za ostale vrste zemljišča maksimalna meja, do katere smejo gozdna posestva v zasebnih rokah nanovo nastati. Brez take določbe bi razdelitev gozdov posestnikom le malo koristila, ker bi — kot povdarja tudi Gozdarsko društvo — mnogi izmed njih svoje gozdove zopet prodali, tako da bi imeli kmalu zopet gozdna veleposestva poleg obubožanih kajzarjev in bajtarjev, ki bi morali celo drva drago kupovati.

Gozdovi naj se torej razdelijo na drobno le kolikor je to z narodno-gospodarskega stališča dopustljivo in nujno potrebno. Ostali gozdovi naj bi se po predlogu Gozdarskega društva povsod, kjer razmere to dopuščajo, razdelili na večje gozdne komplekse po gospodarskih enotah, katere bi prevzelo večje število posestnikov, n. pr. prebivalci ene ali več vasi, korporacije, kot skupno posest. Solastniki bi bili upravičeni do užitinskih pravic, v prvi vrsti do dohodkov, ki jih donaja les. Take gozdove bi seveda moral upravljati strokovno izvežban gozdni oskrbnik dogovorno z »gospodarskim odsekom« kot voljenim zastopnikom vseh solastnikov gozda. Enako naj bi se tudi mala gozdna posest upravljala potom gozdnogospodarskih združenj.

Jasno je, da ste ti dve obliki gozdnega gospodarstva možni edino le v krajih, kjer so ljudje napredovali ter imajo toliko smisla za združno ali sploh skupno gospodarstvo, da se ga morejo dejanski udeleževati ter pri njem soodločevati. Kjer je ljudstvo še zaostalo, kjer se nima pravega smisla za skupne koristi, ter ni zmožno dejanski voditi skupno gospodarstvo, tam bi bile gozdne gospodarske zadruge le molzna krava za maloštevilne zasebnike in eventualno tudi njene uslužbenice.

Za kraje, kjer združno ali sploh skupno gozdno gospodarstvo ni možno, preostaneta torej predvsem le dve možnosti: državni ali pa zasebni velegozdi.

Vsaka izmed teh dveh oblik ima svoje prednosti, pa tudi svoje slabe strani. Na splošno se čuje nasproti državnim velegozdom več ugovorov kot nasproti zasebnim. Vendar pa tu niti strokovnjaška mnenja ne soglašajo. Točen in zanesljiv rezultat je tu izključen, ker so v tem ozirom vsi računi samo aproksimativni. V bivši Avstriji je izkazan v poročilih za l. 1899. do 1903. čisti donos gozdov na hektar v znesku 5 K, sedaj pa računijo na čisti dohodek v višini 20 K.

Jasno je, da je zaključek računov na stari podlagi popolnoma drugačen kot pri onih, ki se opirajo na novo cenitev čiste gozda. Na tudi tu se izkaže znatni primanjkljaj, če se odkupnina za razlašene gozde ne nastavi zelo nizko. Dr. J. Benkovič je v svojih člankih v »Slovencu« naračunal ta primanjkljaj pri 130.000 ha gozda in 600 K odkupnine za hektar na letnih 2.080.000 K, po računih Gozdarskega društva pa sledi za isti obseg poddržavljenja gozda pri odkupnini 1000 K (torej

skoraj še enkrat toliko) za hektar le primanjkljaj letnih 2.600.000 K. Seveda račun dr. J. Benkovič na podlagi starega donosa, dočim je vzelo Gozdarsko društvo za podlogo novi donos, kar je edino pravilno. Na tej podlagi se prične rentabiliteta državnih gozdov šele tedaj, če bi država plačala zanje manj kot 500 K odkupnine za hektar.

Ali pa je to mogoče in ali bi bilo to prav? Brez dvoma! Če plača država dosedanjim lastnikom gozdov toliko odkupnine, kolikor znaša kapitaliziran donos dotičnega gozda, jih v tem ni oškodovala, vsaj znatno ne. Vpoštevati pa je treba, da so dosedanja lastniki gozdov plačevali do slej od svojih gozdov minimalni davek, ter so že pri tem pridobili visoke svote, ki bi se morale pri agrarni reformi nujno vpoštevati. Sicer se pa moramo zavedati, da taka agrarna reforma, ki dosedanjih prebogatih posestnikov ne bi nič oškodovala, tudi nič koristila ne bo. Če naj ostane vse po starem, potem tudi reforme ni treba!

S te strani torej, kar se tiče rentabilitete državnih gozdov, ni nobenega, res tehtnega razloga proti poddržavljenju vsaj nekaterih gozdnih kompleksov. Omejiti pa bi bilo poddržavljenje le na kraje, kjer razmere za združno ali sploh skupno gozdno gospodarstvo še niso zrele in kjer za smoteno izrabo gozdov ni treba preveč trgovsko ali tehnično riskiranih akcij. Gozdi, katere more le privatna podjetnost prav izrabiti, n. pr. vsled oddaljenosti od železnice, naj bi ostali zasebnikom, da s svojim kapitalom ustvarijo ugodne pogoje za gospodarski razvoj. S tem bi država podpirala industrijo, ki je z izrabo takih gozdov nujno v zvezi, obenem pa bi si lahko zagotovila znatne davke.

Pri podjetjih te vrste bi bilo treba misliti na socializacijo. Država naj si zagotovi primeren delež na dobičku in upravi takih podjetij. Socializacijo bi bilo treba seveda raztegniti tudi na ostale gozdove, ki bi bili združna ali sploh skupna last večjih posestnikov, ki ne bi služila samo domači potrebi svojih lastnikov. Primeren del prebitka takih gozdov mora dobiti država. Kajti gozdna last ima, kot zemljiščna last sploh, na sebi nekaj monopola podobnega in zato gredo njene koristi skupnosti, ne pa zasebnikom.

Glede servitutnih pravic sploh v gozdovih se soglasno zastopa stališče, da se morajo odklanjati in da zlasti nove ne smejo nastati. Kar se pa tiče paše, je Gozdarsko društvo mnenja, »da bi se od časa do časa dali dobiti primerni prostori, kjer paša gozdoreji ni škodljiva, posebno po gozdnatih planinah v Julijskih Alpah, ki bi se morale primerno meliorirati«.

To so glavne misli, ki so se dosedaj sprožile glede gozdnega vprašanja. Iz njih sledi jasno, da enotna šablonska rešitev tega vprašanja ne bi zadovoljila nikogar. Jasno pa je tudi, da se da tudi to vprašanje prav rešiti, samo res dobre volje bi bilo treba.

Mirovni posvet.

Izročitev pogodbe Avstriji.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Svet četvorice je sklenil, da bo izročal nemško-avstrijski delegaciji poglavje za poglavjem mirovne pogodbe. Razprave med finančnimi zastopniki entente in onimi avstrijske delegacije, so se včeraj nadaljevale in nanašale na preskrbo z živi Avstrije.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Prvi del mirovnih pogojev, določenih Nemški Avstriji, bo izročen njenim zastopnikom v St. Germainu koncem tega tedna.

Svet četvorice.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Načelniki ameriške, angleške, italijanske in francoske vlade so se sestali v torek zjutraj in nadaljevali razpravo o vojaških, teritorialnih in finančnih pogojih, ki naj se določijo v mirovni pogodbi z Avstrijo. Popoldne so nadaljevali razpravo z ministri za zunanje stvari peterih velesil.

Nemški protipredlogi.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Poslanica z nemškimi protipredlogi, ki bo izročena alirancem v sredo ali najkasneje v četrtek, je sestavljena v nemškem, francoskem in angleškem jeziku in obsega skupno približno 500 strani. Besedilo mirovnih preliminarjev, katere so izročili zavezniki 7. t. m. nemškimi delegatom, je bilo sestavljeno v francoskem in angleškem jeziku in je obsegalo 410 strani.

Nemški izvedenci končali svoje delo.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Ugleden del nemškega delegacijskega osebja zapusti nočjo Versailles in se povrne v Berlin. Med njimi bo večina tehničnih izvedencev, ki so svojo nalogo dovršili, strojepiscevi in nekateri časnikarji. Skupno odpotuje 50 do 60 oseb.

Koliko državnega posojila so podpisali industrijalci, katerih podjetja so delovala vso vojno in jim donasala milijone?

Razna poročila.

Pogoji priznanja Kolčakove vlade.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — »Temps« poroča, da se je po njegovih informacijah svet četvorice odločil odpustiti admiralu Kolčaku skupno objavo, v kateri mu podrobno sporoča, s kakšnimi pogoji bi mogel oficijelno priznati vlado v Omsku. V tej objavi, pravi »Temps«, se sklicujejo zavezniki in združene države na dejstvo, da je bil njihov edini namen, pomagati ruskemu narodu, da se posveti zopet svojemu prostemu razvoju. Opozarjamo nadalje, da so boljševiki odklonili povabilo h konferencam na otokih Prinkipi in da bi odložili orožje. Končno izjavljajo, da so pripravljene priznati vlado v Omsku s pogojem, ako jim ta sporoči, da bo čuvala svobodo ruskega naroda in da bo v najkrajšem času, čim bo mogoče, sklicala ustavodajno skupščino. Kakor hitro bo admiral Kolčak sprejel te pogoje, kar se lahko z gotovostjo pričakuje, bodo zavezniki in združene države oficijelno priznale njegovo vlado in ga povabile, da se udeleži mirovne konference.

Paderewski o položaju Poljske.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Iz Varšave se poroča: V včerajšnji seji deželne zbornice je izjavil ministrski predsednik Paderewski, da so bile nemško-poljske meje v splošnem ugodno določene, z izjemo dveh poljskih okrajev, glede katerih bo poljska delegacija mirovne konference nadaljevala svoja prizadevanja. Glede tešinskega vprašanja bo on po želji mirovne konference stopil v neposredne stike s predsednikom čehoslovaške republike, Masarykom. Z ozirom na zadnje dogodke je izjavil, da Poljska ni nikdar nameravala zaprijeti osvojevalno vojno. Z njenimi ukrepi nikakor ne bo ogrožena neodvisnost Ukrajine ali Litvinske. Paderewski je nato sporočil, da so v bližini Podwoliczyske in Huslatyna številne boljševiške čete vkorakale v Galicijo. Vsled tega bo Hallerjeva armada prisiljena, bojevati se na ukrajinski fronti, to pa ne proti Ukrajincem, pač pa proti boljševikom.

Nemci ob 20. obletnici haaške konference.

LDU. Lyon, 28. maja. (Brezžično.) — Povodom 20. obletnice, odkar se je vršila takozvana mirovna konferenca v Haagu, prinaša »Berliner Tageblatt« članek, kjer pravi med drugim: Povabilo ruskega carja so vzeli v Nemčiji uljudno na znanje. Toda mnogoteri znaki so kazali, da je nemška javnost vse prej kot soglašala z idejo mednarodnega razsodišča. Mommensen je dejal o haaški konferenci, da jo smatra za tiskovno pomoto zgodovine. Profesor Kahl se je izrazil, da ne bi bilo umestno odpraviti vojno, tudi ako bi bilo to mogoče. Profesor Stengel je govoril o miru kakor o kaki nevarnosti, češ, da vojna pospešuje napredek kirurgije. Toda najusodepolnejša napaka je bila tedaj, da so poverili vodstvo nemške delegacije pri konferenci grofu Münsteru, nemškemu poslaniku v Parizu, v čigar obeh je bila haaška konferenca nekaka otročarija in ki je smatral razsodišče kot nevarno za Nemčijo, ker bi bila Nemčija mogla hitreje mobilizirati kot vse druge države. V istem času, ko se je mirovna konferenca posvetovala v Haagu, je imel nemški cesar svoj znameniti govor v Wiesbadenu, v katerem je izrekel trditve, da je najboljši čuvár miru dobro nabrušen meč. Takoj ko je konferenca pričela poslovati, se je pojavil odpor od nemške strani. Nemčija je odklonila obveznost razsodbe, izrečene po mednarodnem razsodišču. Naposled je postalo obnašanje nemških delegatov tako nezno, da je odličen član konferenice dne 15. junija 1899 dejal grofu Münsteru: »Svetniki, ki uživajo zaupanje nemškega cesarja, se nikoli ne bodo mogli odtegniti očitkom in sovražnosti vseh narodov, kakor hitro bo zvedela svetovna javnost, po čigavi krivdi je ostala konferenca brezuspešna. Vašega cesarja bodo smatrali splošno za sovražnika vseh civiliziranih narodov; mrzil in zaničeval ga bo ves svet.« Zadržanje Nemčije na haaški konferenci je bilo prvi povod te osamelosti nemškega naroda, ki je imela tako usodepolne posledice, ki je prikazovala nemški narod kot miru nevaren faktor in ki je končno privedla do katastrofe leta 1914.

Politične novice.

»Dr. Korošec cinca«. K naši notici pod tem naslovom izvemo sledeče: Trgov. minister dr. Veljkovič je v zbornici izjavil, da kanadska vlada naši centralni vladi ni stavila nobene ponudbe, kakor je poročal »Trgovinski Glasnik«, pač pa so se nekemu agentu cedile sline po 30dstotni proviziji, ki bi znašala 15 milijonov dinarjev ali 45 milijonov kron. Trgovinski minister in dr. Korošec sta tako korupcijsko ponudbo brez vsakega cincanja odklonila, ker se trgovske pogodbe med državami sklepajo direktno in ne po agen-

tih. Dr. Korošec je to tem lažje storil, ker prehrana v danih težavnih razmerah funkcionira. Dr. Korošecovo poročilo o prehrani je zbornica brez debate in s splošnim odobravanjem vzela na znanje. Sam posl. Ribnikar je z medklicem pozval ministra dr. Korošca, da naj pri drugih resortih »pritiska«, da bodo tudi funkcionirali. Da bi pa prekupci z mastjo in ječmenom ob taki ponudbi prav nič ne cincali, prav radi verjamemo.

+ **Priprave za kulturni boj.** Glavni organ Demokratične stranke, belgrajska »Demokracija«, je prinesla v nedeljo, dne 25. t. m., Jovanovičev uvodni članek, ki zahteva civilno poroko in olajšanje razporeke ter se obrača proti pravoslavni in rimsko-katoliški cerkvi, posebej še proti papežu.

+ **Odločni italianissimi.** »Tamps« poroča, da je reški italijanski narodni svet poslal mirovni konferenci sledečo spomenico: »Narodni svet Reke smatra plebiscit od 30. oktobra 1918 kot zgodovinski in pravno neizpremenljiv akt, po katerem je ozemlje mesta Reke že resnično združeno z Italijo. Izjavlja, da ne dopusti, da bi se moglo razpravljati o usodi Reke brez odobrenja prebivalstva in da ne bo nikdar pri-trdil spremenitvi tega stanja, ki bi se izvršila potom sramotnega barantanja. Tisti, ki bodo hoteli spremniti to stanje, bodo morali uveljaviti spremembo s silo! Prebivalstvo Reke je prepričano, da potek zgodovine, pisan z najboljšo italijansko krvjo, ne more biti prekinitven v Parizu in pričakuje zato z mirnostjo in odločnostjo nasilje, ki naj pride od koderkoli. Pokazalo bo prav izraz svojih čustev in prisililo vsakogar, da prevzame odgovornost, ki mu jo predpisuje zgodovina.« — Upajmo, da se jim bo kri še temeljito ohladila.

+ **»Klerikalna najezda«**, to je klerikalna invazija, je za Jugoslavijo zelo nevarna stvar. Kdor ne verjame, naj bere »Jugoslavenski list«, ki je posvetil temu vprašanju krasen uvodnik. Njegova krasota in filozofska jedovitost se razodeva v stavku: »Da ni bilo mlade in liberalne slovenske inteligence, bi ta narod taval še danes v temi in nevednosti ter bi ne imel one žilave in odporne moči, ki jo je pokazal ob režimu bivše Avstrije.« Na tla nas je vrgel stavek: »Kdo se ne spominja kampanije škofa Jegliča proti Prešernovemu spomeniku, r e m e k d e l u našega Rendica...?« Tega nismo vedeli. Mi naivneži smo mislili, da je Prešernov spomenik napravil Zajec. Ivan Cankar se je vsled tega bridko motil, ko je mislil, da je to »remek delo« ničvredno in sramotno za slovensko umetnost. O ne, ta uvodnik ni bil spisan brez haska in trajnega dobička! In v Gorici? ...medtem ko so napredni krogi delali (v Gorici namreč) na to, da ustanove slovensko gledališče, so bili klerikalci proti temu iz enostavnega razloga, ker uprava gledališča ni bila voljna, da predstavlja vedno razne »Genovefe« in »Fabijole«. To je drugo, človeka v mozeg pretresujoče spoznanje, ki je brez dvoma tudi trajne dobičkanosti za historijo našega gledališča. Klerikalna budala so uprizarjala sicer v »Trgovskem domu« in »Centralu« neke »Divje lovce«, »Domne«, »Desete brate«, »Našo kri«, Meškovo »Mater« in slično robo, a te igre in »Fabijole« je isto. Iz teh resnic sledi plastičen dokaz: »Borba protiv klerikalizmu je borba ne samo za napredak naroda, več i za sam njegov opstanek.«

Shod dekliški Marijinih družb na Brezjah.

V teh dnevih, ko se odločuje usoda našega naroda, je treba uporabiti vsa naravna in nadnaravna sredstva, ki morejo pomagati k uresničenju naših želja. Zdi se, da kakor naravnih tako tudi nadnaravnih sredstev nismo uporabili v toliki meri, kakor velikanska resnost položaja zahteva. Zdi se, da mi ne znamo moliti kakor na primer francoski narod, kadar se mu gre za res. Stavimo še, kolikor moremo, dokler ni prepozno! — V ta namen bo med drugim binkoštno praznike pri Mariji Pomočnici na Brezjah velik shod dekliških Marijinih družb, da bi prosile pomoči, sreče in blagoslova naši domovini. — Pričakuje se, da pridejo pred vsem bližnje Marijine družbe z Gorenjskega, daljne pa tudi, kolikor jim prometne težkoče dopuščajo. Družbe naj prihajajo na Brezje vsaka zase. Jedila naj si vzamejo udeležence s seboj. Družbam, ki na Brezje ne morejo, se pa priporočam, da napravijo v kratkem v isti namen svoja posebna skupna romanja kje bolj v bližini. — Razpored slavnosti na Brezjah bo ta-le: Binkoštno nedeljo ob 6. popoldne prva pridiga, binkoštni ponedeljek ob 7. zjutraj druga, ob 10. tretja, popoldne ob 3. četrta. Želi se, da vsi prejmejo sv. zakramente, a zaradi velikega navala je priporočati, da po možnosti spoved opravijo že doma. — Gg. voditelji so naprošeni, da vsak v svoji družbi uredi vse, kar je potrebno, da bo vse v lepem redu. — Vodstvo M. D.

Osvoboditev Koroške se je pričela.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 28. maja ob 22. uri poluradno: V začetku tega meseca so Nemci iz Koroške brez vsakega povoda napadli in pogнали naše maloštevilne posadke iz Slovenske Koroške ter prekoračili na ta način demarkacijsko črto. Vsi naši poizkusi, da bi jih mirnim potom pripravili do tega, da zapuste našo očetnino, so ostali brezuspešni. Za časa pogajanj in tudi potem so Nemci obdelovali vsak dan naše predstraže z artiljerijskim in strojniškim ognjem in jih izzivali. Teža

stanja nismo mogli dalje trpeti, zlasti ne surovega postopanja z našimi brati v zavzeti Slovenski Koroški. Iz teh razlogov smo bili primorani, osvoboditi naše brate z oboroženo silo in pregnati mrzkega sovražnika z naše svete zemlje. Našim hrabrim vojakom je bilo zaukazano danes zarano, da napadejo sovražnika. Ta napad se razvija uspešno v vseh smereh in na mnogih mestih se Nemci v neredu umikajo, mečejo proč orožje in prepuščajo našim topove in ujetnike.

Dnevne novice.

— **Telefon.** številko 328 naj pokliče odslej vsakdo, ki hoče govoriti z upravo časopisov »Slovenca«, »Domoljuba« in »Več. lista« — ali pa z Jugoslovansko tiskarno. — Z današnjim dnevom smo namreč dobili nazaj telefonsko zvezo, ki so nam jo odvzeli pod avstrijsko upravo kmalu po začetku svetovne vojske. Telefon št. 50 služi odslej izključno samo za pogovore z uredništvo naših listov.

— **Visokošolski transport.** Oni visokošolci, ki žele v začetku junija potovati na Čeho-slovaško, naj se v svrhu sestave transporta blagovolijo pismeno javiti do 2. junija na naslov: Janežič Pavel, cand. med. Ljubljana, Dolenjska cesta 20/I. Odhod transporta se naznanj pozneje v časopisih.

— **Cerkvena pobožnost koroških duhovnikov-begunccev.** K o k a r j e v Savinski dolini. Dne 26. maja so priredili duhovniki-begunci, ki stanujejo v Nazarijah in Mozirju, v romarski cerkvi v Kokarjah prelepo in ginljivo cerkveno pobožnost. V prekrasnem govoru se je spominjal profesor bogoslovja, č. g. dr. Gregor Rožman, v zadnjih bojih na Koroškem padlih junakov, katerim dolgujemo hvaležnost s tem, da jih priporočujemo Božjemu usmiljenju. V drugem delu svojega govora se je spominjal zapuščenega koroškega ljudstva, ki je sedaj brez voditeljev, brez dušnih pastirjev. Priporočimo to dobro ljudstvo kokarski Materi božji, da bi v kratkem bili rešeni barbarskega nemškega jarma. Vse sv. maše so se darovale za padle vojake in za skorajšen pravičen mir.

— **Ježica.** Tukajšnji Orel uprizori na praznik Vnebohoda, t. j. 29. t. m. ob treh popoldne ljudsko igró »Krivoprežnik«. Vstopnice se prodajajo v trgovini gospodične Smerke v Stožicah, na dan predstave pa v »Društvenem domu« na Ježici.

— **Preplačila vstopnine** se hvaležno sprejemajo, ker je čisti dobiček namenjen šolarski knjižnici. — Prireditve se je pretečeno nedeljo že enkrat izvršila in se zdaj na občo željo ponovi.

— **Razpis natečaja.** Pri taboriščni upravi v Strnišču v Ptuj se odda mesto oskrbnika in eventualno mesto kmetijskega nadzornika. Plača po dogovoru. Prosilci naj vložijo svoje prošnje, opremljene s potrebnimi spričevili in z dokazili o svojem dosedanjem službovanju v osmih dneh pri Predstojništvu taboriščne uprave v Strnišču pri Ptuj.

— **Imenovanje.** Dr. VI. Pertot je imenovan za inšpektorja pri generalnem inšpektoratu finančnega ministrstva.

— **Poštnemu ravnateljstvu.** Lekarnar Trnkoczy ima iz Srbije naročila, da pošlje zdravila po poštnem povzetju, toda naša pošta jih ne sprejme. Poštno ravnateljstvo prosimo tozadevnega pojasnila.

— **Povišanje v armadi.** Iz Belgrada poročajo, da je vojni minister izdelal naredbu, s katero bo povišanih več podpolnikov v polkovnike. Naredba bo v kratkem objavljena.

— **Olajšave visokošolcem.** Iz Belgrada poročajo: Ministrstvo prosvete izdeluje v zvezi z akademskim senatom zakonski načrt, po katerem bi se olajšal študij dijakom, ki so med vojsko izgubili mnogo let. Poviša se tudi plača vseučiliškim docentom.

— **Državno posojilo.** Podružnica Jadranske banke v Ljubljani je podpisala 2 (dva) milijona kron državnega posojila.

— **Zakaj to?** Uradni list št. XCVIII. priobčuje tarife znižbe pri blagovnem prometu na progah južne železnice Dunaj — Ljubljana itd. V opombah je pa rečeno, da se mora v zagotovitev, da se izpolni pogoj, da se bode oddalo najmanj 100 ton blaga v dobi, za katero se je dovolil popust, položiti na račun južne železnice pri c. kr. priv. kreditnem zavodu za trgovino in obrt na Dunaju 50.000 K kavcije, pristojbine za shrambo in upravo kavcije plačujejo stranke. Kako to? Zakaj naj bi Jugoslovani hodili na Dunaj rediti svoje sovražnike, sploh Dunaju in Avstriji se poklanjati kot nadvladarju? V Ljubljani je dosti bank, ki so najmanje toliko sigurne kakor imenovana nemška banka.

ki, — kaj so storili fantje omenjene skupine. To resnici na ljubo. — Slovenigradec, dne 26. maja 1919. — Odličnim spoštovanjem: Franjo Zemlja, višji revident, eksponiran v Slov. Gradcu; Legat Franjo, postajevođa, Slovenji Gradec; Anton Albert, postajevođa, Ostiški vrh.

Narodno gledališče.

Opera.

29. maja, četrtek, »Zongler naše preljube gospe«. A 58.
30. maja, petek, zaprto.
31. maja, sobota, »Zongler naše preljube gospe«. Abonma C 58.
1. junija, nedelja, »Slovaška prince-ska«. Izven abonma.
2. junija, ponedeljek, »Mamzell Nitouche«. (Obhajanje 20letnice umetniškega delovanja gospoda Povheta.) Izven abonma.
3. junija, torek, »Zongler naše preljube gospe«. A 2-60.
4. junija, sredo, predavanje gospoda Branislava Nušića, srbskega pisatelja o »Tragediji srpskega naroda«. Izven abon.

Drama.

29. maja, četrtek, »Pelikan«. C 59.
30. maja, petek, zaprto.
31. maja, sobota, popoldne zaprto.
1. junija, sobota, zvečer »Pelikan«. A 59.
1. junija, nedelja, »Pelikan«. B 59.
2. junija, ponedeljek, zaprto.
3. junija, torek, »Zemlja«. Izven abon.
4. junija, sredo, zaprto.
5. junija, četrtek, »Za hčer Anestije«. A 62.

Iz gledališke pisarne. Zaradi obolelosti gospodične Marjanovičeve se predstava »Smrt majke Jugovičeve« v soboto popoldne ne bo vršila.

Ljubljanske novice.

Ij Seja načelstva K. T. D. se vrši v petek, dne 30. t. m., ob pol štirih popoldne v posvetovalnici K. T. D.

Ij Seja vadijskega zbora Orlovske Zveze se vrši v petek, dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer.

Ij Povhetovalna dvajsetletnica. V ponedeljek, dne 2. junija se bo vršila v našem narodnem gledališču nova slavnost. Naš priljubljeni komik Povhé bo praznoval dvajsetletnico svojega delovanja na gledališkem odru. Na ta slavnosten večer bodo peli v opernem gledališču znano opereto »Mamzell Nitouche«, v kateri bo nastopil jubilar v priljubljeni mu vlogi Celestena, s katero je žel obče priznanje in si pridobil naklonjenost našega občinstva. To je drug jubilej v letošnji sezoni. Za štiridesetletnico — dvajsetletnica. Dvajset let je tudi jubilej, ki se med slovenskimi igralci ni praznoval prepogostokrat.

Ij Seja odbora ljublj. prosv. društev S. K. S. Z. se vrši jutri v petek, 30. maja 1919 ob 8. uri zvečer v prostorih prosv. društva za franč. župnijo (Gospodarska Zveza, Dunajska cesta, pritličje, desno.) Prosimo za gotovo udeležbo.

Ij Srbski pesnik in pisatelj Branislav Nušić v Ljubljani. Dne 4. junija t. l. predava najodličnejši srbski dramatik Branislav Nušić v našem dramskem gledališču o tragediji srbskega naroda. Danes je čital v Zagrebu svojo najnovejšo dramo »Knežnja Tribalska«.

Ij »Občinski tepček« veseloigra, ki jo je spisal I. Krek, vpripori Sentpeterski Orel v nedeljo, 1. junija t. l. ob 8. uri zv. v Lj. domu. Snov igre je vzeta iz vaškega življenja ter vsebuje vse polno veselih prikazov in nastopov. Vstopnice se dobe v predprodaji od petka pop. dalje v Jugoslovanski knjigarni in pri gđ. Strahovi, Sv. Petra c. 77. Ker je čisti dobiček namenjen za pokritje stroškov za glasovir v telovadnici, pričakujemo, da se občinstvo, ki že itak rado poseja predstave v Ljud. domu, tudi te predstavo polnoštevilno udeleži.

Ij Zahvala. Vsem sosedom in prijateljem našega iskreno ljubljene sina in brata, četovodje Antona Markič-a, padlega na Koroškem, ki so darovali mesto venca za sv. maše 60 K se najtopleje zahvaljuje žalujoča rodina.

Ij Na šmarno goro! Pevska zveza »Ljubljana« je v kratkem času svojega obstoja zbrala že lepo število članov v svojem okrilju. Prihodnjo nedeljo priredi, ako bo vreme ugodno, svoj prvi izlet na šmarno goro. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj z vlakom. Krog 9. ure bo na šmar-ni gori sv. maša z nagovorom, pri kateri bo pel mešani zbor Pevske zveze. Daroval bo sv. mašo predsednik dr. Kimovec. Na gori ostanemo do kosila. Po kosilu prijeten sprehod v Medvode, kamor dopremo okrog 15. ure. Potem prijateljski sestanek pri Tometu. V Ljubljano se vrnemo z večernim vlakom krog pol 21. ure. — Vse iskrene prijatelje našega stremljenja vabimo k udeležbi. — Odbor,

Najnovelše.

DRŽAVNI KREDIT TRGOVCEM.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 28. maja. Ministrski svet je dovolil trgovcem kredit v znesku 2 milijonov frankov za dobavo blaga iz Francoske.

POSTNO RAVNATELJSTVO V DALMACIJI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 28. maja. Kakor se čuje, ne bo sedež ravnateljstva pošte in brzojava za Dalmacijo v Dubrovniku, nego v Splitu.

VIDOV DAN V VOJVODINI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 28. maja. Za letošnje proslavo Vidovega dne, dne 28. junija, se vrše v Vojvodini velike priprave ter bo ta proslava ena najsvečanostnejših našega trojinskega naroda. V Novem Sadu se je osnoval v to svrhu poseben odbor, ki bo vodil vse predpriprave za čim številnejši obisk in nastanitev gostov.

UJEDINJENJE SRBSKE CERKVE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 28. maja. Belgrajska »Pravda« javlja, da so v Belgrad došli vsi pravoslavni vladiki iz Bosne, Dalmacije in Vojvodine, ki bodo vstopili v arhijerejski sabor, kateri bo proglasil ujedinjenje srbske pravoslavne cerkve.

KATOLISKI ŽUPNIK V BELGRADU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 28. maja. Belgrajska »Pravda« javlja, da je za novega rimsko-katoliškega župnika v Belgradu imenovan gvardijan frančiškanskega samostana v Sarajevu, Pasala, ki je že došel v Belgrad.

BRANISLAV NUŠIČ O TRAGEDIJI SRBSKEGA NARODA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Zagreb, 28. maja. Kakor javljajo, bo znani srbski književnik in humorist Branislav Nušič na splošno izraženo željo imel javno predavanje o tragediji srbskega naroda od početka do konca svetovne vojne.

JUGOSLOVANSKA UMETNIŠKA IZLOŽBA V PARIZU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Zagreb, 28. maja. Naša umetniška razstava v »Petit Palais-u«, v kateri sodelujejo vsi jugoslovanski umetniki, vzbuja čim večje zanimanje sprči političnih razmer, ki vladajo sedaj v Parizu. Razstava bi morala biti zaključena 15. maja, a se je podaljšala do 1. junija. Število posetnikov je znašalo do 15. maja nad 140.000 oseb. Katalogi razstave so se morali ponovno tiskati, prodanih pa je bilo tudi precejšnje število umetnin.

PROGLASITEV UJEDINJENJA SRBSKE CERKVE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 28. maja. Na svečani seji vseh metropolitov in episkopov je bilo proglašeno ujedinjenje vseh srbskih pravoslavniških cerkva.

ZADUŠNICA ZA PADLE JUNAKE.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 28. maja. Danes dopoldne se je vršila svečana zadušnica za padle junake na braniku naše domovine. Zadušnice se je udeležil regent Aleksander, nekateri ministri ter zastopniki civilnih in vojaških oblasti.

MUSLIMANI IN NARODNI KLUB.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 28. maja. V petek ali soboto bodo došli v Belgrad nekateri zastopniki muslimanske organizacije, da se posvetujejo o nadaljnjem delu v Bosni ter določijo svoje stališče napram Narodnemu klubu. Kakor javljajo, hočejo muslimani izvajati čim večje sporazumno delo in prihajajo v Belgrad zato, da postavijo temelje za orientacijo delegatov jugoslovanske muslimanske organizacije in izpopolnijo svoje vrste ter določijo razmerje napram drugim strankam. — Dr Sunarić in dr Čabrarić sta odstopovala v Bosno, da razpravljata s svojimi prijatelji o položaju, ki nastaja vsled skupnosti bodočega dela, ter da pripravijo potrebne korake za slučaj razvoja razmer, v katere je došel muslimanski in hrvaški svet pod upravo ministra Pribičevića.

IZ DEMOKRAŠKEGA KLUBA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 28. maja. V demokratskem bloku so nastala, kakor javljajo, nesoglasja radi agrarnega vprašanja. Demokratski veleposelniki in razni drugi elementi se ne morejo privaditi postopanju z njihovim imetjem, kakor se sedaj izvaja. Ker dotedanje postopanje ministra za agrarno reformo dr. Poljaka ne najde odobravanja niti med radikalnimi v stranki, kažejo nezadovoljstvo tudi ti vzdržujoči elementi stranke. V tem je iskati tudi vzroka odstopa predsednika dr. Medakovića, ki se mu pridružujejo tudi vplivni a ravno tako ugledni elementi kluba.

POMOČ RUSOM.

m Belgrad, 28. maja. V krogih belgrajškega občinstva se širi vedno večje zanimanje za akcijo, ki ima namen, nuditi čim večjo podporo onim Rusom, ki so pred boljševiškim nasilstvom pribežali v varstvo naše države. Novoustanovljeni jugoslovanski odbor za pomoč Rusom zbira na delo vse ljudi ter je ustanovil več odsekov, med njimi tudi odsek za politično poročevanje o javnem mnenju v Rusiji.

ČESKI POSLANIK V BELGRADU.

Belgrad, 28. maja. Tu sem je došel češki poslanik Kalina, ki bo izročil naši vladi svoje akreditive.

Vestnik S. K. S. Z.

*Širša seja predsedstva Orlovске Zveze v Ljubljani se vrši v nedeljo, 1. junija 1919 ob 9. uri dop. v Ljudskem domu. Dnevni red obsega važna organizatorična in načelna vprašanja, zato je nujno potrebno, da pošljejo vsi svoje zastopnike.

* Iz predsedstva Orlovске Zveze. Na želje in vprašanja v vprašalnih polah dobe odseki odgovor v naznanilu, ki se razpošlje odsekem tekom meseca junija, vprašalnih pol še nismo vseh prejeli. Mladost št. 5 in 6 izide prihodnji teden.

* Izlet ljubljanskega okrožja v Sv. Jakob in Dol pri Ljubljani se vrši danes, na praznik v slučaju ugodnega vremena. Odhod od cerkve sv. Petra točno ob pol 1 uri pop. Udeležijo se ga tudi okrožni trobentaški zbor. Bratje, v krogih ali v narodni obleki, vun v prosto naravo, da pozdravimo brate iz Sv. Jakoba in Dola. Na zdar!

Izpred sodišča.

sd Ukradeno kolo. Jože Klobasa iz Račje vasi ni vedel povedati, katerega leta je bil rojen. Dne 4. maja t. l. je ukradel mesarju Zajcu na Ambroževem trgu kolo, se odpeljal z njim in ga prodal. Sodišče je prisodilo Klobasi 6 tednov težke ječe.

sd Prizivne razprave pri deželnem sodišču. Lucija Duhovnik je dobila pri okrajnem sodišču 48 ur zapora, ker je smatral sodnik za dokazano, da je rekla Ivanu Kralju »mrha grda«. Pri prizivni razpravi je izpovedala priča Franciška Torkar, ki je bila takrat zraven, da Duhovnikova izraza »mrha« ni rabila. Predsednik vzklicnega senata Regali je razglasil oprostilno razsodbo, ker je vsaj dvomljivo, da je rekla Duhovnikova besedo »mrha«. V dvomljivih slučajih se pa mora obdolženec oprostiti. — France Bubovec iz Lesc je dobil pri okrajnem sodišču 30 kron globe, oziroma 3 dni zapora, ker je priklopil 2 žarnici. Ko je prišel pooblaščenec podjetja po denar, mu je sam povedal, da je razširil električno razsvetljavo. Predsednik Regali proglasi oprostilno razsodbo, ker Bubovec ni imel namena, da se uporabi za žarnicami in je sam pokazal uslužbencu novi žarnici, ko je prišel pobirati denar.

sd »Nemško tukaj ne razpravljamo.« je izjavil predsednik vzklicnega senata ljubljanskega deželnega sodišča Regali Lobodovi, ki je prišla kot zasebna udeleženka k razpravi v vzklicni zadevi Marije Jakopič iz Grabna, ki je Lobodovi 6. marca t. l. poveznila na glavo posodo s človeškim blatom. Okrajno sodišče je prisodilo Jakopičevi 48 ur zapora, ker je smatralo za dokazano, da je ob tisti priliki Lobodova padla in si izvila nogo. Obsojena je bila tudi, da plačaj Lobodovi za bolečine 50 K. Mož Lobodove je izpovedal, da si je njegova žena izvila nogo doma v kleti. Predsednik Regali zasebni udeleženki Lobodovi pred koncem razprave: »Imate Vi kaj povedati?« — Lobodova: »Ich bin der Sprache nicht mächtig.« — Predsednik Regali z odločnim poudarkom: »Nemško ne bomo govorili pri razpravi.« — Vzklicni senat je spremenil kazen v globo 10 kron, oziroma na 24 ur zapora. Lobodovo pa z njenim zahtevkom po odškodnini za bolečine zavrnil na civilno pravno pot, »ker tepeža ni bilo«.

sd Mlada tatnica. Marija Klančnik je ukradla svoji gospodnji Mariji Potočnik bankovec za 1000 kron in drugega blaga v skupni vrednosti 2075 K 57 vin. Tudi prejšnji svoji gospodnji je šele 16letno dekle kradlo. Dekle vse prizna. Predsednik senata dekletu: »Ali se nisi nič bala, ko si kradla?« — Molk. — »Zakaj si kradla?« — »Da bi kupila kruha.« — »Zakaj nisi rajši prosila kruha, če si bila lačna?« — »Se nisem upala.« — »Kraši si se pa upala.« — Sodišče je prisodilo mladi tatnici 4 mesece težke ječe.

sd Težkih telesnih poškodb pride pred deželno sodišče primeroma malo. Tatvine dominirajo. Te dni se je moral zagovarjati pred deželnim sodiščem Ivan Jenko iz Kranja zaradi težke telesne poškodbe. Knjigoveški pomočnik Stanko Feldstein, Viktor Soklič in Herman Zupan so šli pozno zvečer iz delavnice po Kranju domov. Eden med njimi je igral na orglice. Pred Jahačevu gostilno jih je ustavil Jenko, ki je kričal na nje, da naj gredo spat. Sodnik: »Zakaj ste jih ustavili?« — »Ker

so delali nemir.« — Predsednik: »Ali ste Vi orožnik?« — Molk. — Fantje so se z Jenkom prerekali nekaj časa; Jenko je nato skočil k ograji in iztrgal iz nje koli; Feldstein in Soklič sta zbežala, Jenko je pa navalil zdaj na Zupana, ki se ni v prepir vmešaval in je s kolom, kakor izpove priča Roza Kruh, »toliko časa tolkel po Zupanu, da je padel na tla in obležal.« — Korajžni Jenko je bil pred sodiščem zelo boječ. Sodišče mu je prisodilo 3 mesece težke ječe.

sd Nevaren tat je Franc Repovž. Dne 15. decembra 1918 je delal kot dninar pri trgovcu Humerju. Trgovčevega sinčka je pregovoril, da mu naj prinese največji »pildek« iz blagajne. Gospa Humerjeva je sicer opazila, da je zmanjkal »pildek« — bankovec za 1000 K, toda mislila je, da ga je vzel mož, ki je bil odpotoval po kupčijah. Repovž je skril denar v gozdu, kjer so ga dobili, ko se je vrnil g. Humer damov. Repovžu je prisodilo sodišče 6 mesecev težke ječe.

sd Izpred ljubljanskega okrajnega sodišča. Alojzij Pretnar je služil pri gospodu Jesenku na Starem trgu in zraven kradel. Sodnik Pretnarju: »Zakaj ste kradli?« — Pretnar: »Invalid sem, tako »svoh« sem, pa z menoj tako delate.« — Sodnik: »Tudi invalid nima pravice, da goljufa in krade.« Pretnarjeva zadeva se je odstopila državnemu pravdnistvu, ker je podan sum hudo delstva tatvine. — 3 dni zapora je dobil Jože Činkole iz Šmarja, ker je kradel košiči. — Kočevar Ernest Kump je »fasal«, kakor pravi, več vojaških reči. Slovensko ne zna ali noče govoriti. Sodnik je prisodil Kumpu 48 ur zapora. — Brez vsakega povoda je udaril Rudolf Pogačnik Marijo Kisovec z roko po desnem očesu, da ji je oko oteklo in zardečilo. Sodnik je prisodil Pogačniku 30 kron globe, oziroma 3 dni zapora. — Celo vrsto tožb in protitožb sta vložili rodbini Reier in Hude iz Grosuplje. Pri Reierjevih se mati in hči večkrat spreti. Nekega večera sta se zopet spri. Mati je bežala iz hiše in kričala. Reierjeva se je zbala ljudi, ki so prihajali od šmarnic in je šla po mater, kateri je prihitela na pomoč žena trgovca Hudeta. Ženski sta padli na tla. Reierčni sin Rudolf je prihitel materi na pomoč; Hudetovi pa njen mož, ki je Rudolfa udaril. Zaradi te klofute je prisodil sodnik Hudetu 20 kron globe. Reierjeva, kateri je ime Katarina, je tožila Hudetovo, ker ji pravi vedno »Katruza« in ne Katarina. Cela zadeva se bo pred okrajnim sodiščem še obravnavala, ker bo zaslišal sodnik še celo vrsto prič.

Tolovajstva na Koroškem.

Vandali v slovenski Globasnici.

Globasnica je ena izmed občin na Koroškem, kjer je še skoraj 30 let obstojala slovenska narodna občina, ki je z največjo narodno požrtvovalnostjo kljubovala neznoznemu nemškemu pritisku. Občina je uradovala z vsemi uradi izključno slovensko. Občina Globasnica šteje prenaslužne slovenske narodne gospode kot svoje častne člane kakor: predsednika Slovenije g. dr. Brejca, poslanca Grafenauerja, g. prošta Einspielerja, J. Rutarja, dolgoletnega tajnika Mohorjeve dr. itd. Imeli smo še neko izjemno slovensko šolo z narodnim učiteljstvom. Slovenski živelj je deželni vladi na Koroškem tako imponiral, da se dolgo vrsto let ni upala poslati tukajšnji trirazredni ljudski šoli kakega nemškega ozir. nemškega učitelja. V Globasnici je bil tudi po zaslugi I. Rojnika, sedanjega župnika v Kropivni največji slovenski igralni oder, kjer so se po izvrstno izvežbanem igralnem zboru uprizirale vse dosedaj znane slovenske igre. Ni čuda torej, da je nemško vojaštvo na zverinski način ropalo in plenilo v narodni Globasnici. Vdrlj so ti nemški boljševiki v vas ter najprej oropali narodnega čevljarskega mojstra Franceta Uranška, odnesli mu vse usnje in orodje. Franc Uranšek se je vrnil šele preteklo zimo iz vojske domu. Potem se je vlekla nemška tolpa v župnišče. Župnišče ima veliko posestvo, ki je bilo tudi dobro razstavljeno in skrbno urejeno. Tukaj se je pričelo nepopisno ropanje in uničevanje. Nemški vojski so pod vodstvom častnika privabili seboj iz vseh sosednih vasi boljševiške roparske elemente. Šest mož broječa četa je pridrla z napetimi puškami in zahtevala župnika, ki je ravno četrt ure prej odšel v planino. Veliko župnišče so vojski oplenili tako popolnoma, da stojijo le še gole stene. Vso opravo so prodali na javni dražbi, boljše srebrne reči in tudi okoli 1000 K papirnatega in za 400 K srebrnega denarja in vso župnikovo obleko pa so odpeljali na župnikovem vozu vojski naprej. Uničili in raztrgali so vse uradne akte in vse matične knjige, arhivno omaro pa so tudi prodali. Odnegli so seboj ves živež, vse žito: rž, pšenico, ječmen, ajdo in celo za seme pripravljeno turščico. Prodali so ali odpeljali iz župnišča vso živino, 10 govedi, 4 konje, nad 20 svinj, ves mošt. Ko so ljudje iz vasi in iz sosednih krajev videli, da gre župnikovo premožev-

nje vse narazen, je vdrlj vse v župnišče in gospodarsko poslopje in vsak je odnesel in odpeljal, kar je največ mogel. Odpeljali so vso krmo, vsa drva, kakor tudi iztrgali na gospodarskih poslopjih deske iz podov. V župnišču ni ostalo nobenega stola, nobene žlice, nobenega noža, pač pa je po sobah in hodnikih na debelo polno raztrganega papirja od knjig in uradnih aktov. Neki četovodja, ki je prišel pozneje in videl razdejanje, je izjavil, da to ni človeško ampak svinjsko početje. Drugi dan je prišla zopet druga patrolja in se je tudi ta zgrazala nad strašnim početjem. Nemške čete pa tudi niso spoštovale posvečenega kraja in so ropale tudi v cerkvi. Odnegli so 4 dragocene kelihe in monštranco, ki so jo pozneje našli na pokopališču. Raznašali so mašne plašče in hodili po njih. Begunci so pripovedovali, da so v gostilni vojski iz kelihov pili. Ravnotako so vojski, ozir. privabljeni boljševiški elementi popolnoma oropali prejšnjega dolgoletnega narodnega župana J. Jeklna, p. d. Zagla v Podjuni, ki je imel lepo in skrbno urejeno gospodarstvo popolnoma in oropali tudi Stebenskega župnika, v drugi župniji občine Globasnica g. župana F. Kraigerja. Žena župana je prvi dan napravila pijani nemški soldateski obed, a za plačilo so drugi dan oropali vse posestvo do golih sten. Deloma so oropali tudi posestnika Hutarja in Hamriča.

Drugi dan je poslal neki nadporočnik kurirja za begunci in jih vabil nazaj, češ, da se jim nič ne zgodi, a so jih par dni pozneje orožniki aretirali in odgnali. Nadporočnik je izjavil, da oplenijo le župnišča, a so plenili tudi drugod.

Škoda je ogromna in neprecenljiva. Narodno misleči živelj na Koroškem je popolnoma uničen, ako ne pride pomoč. Prosimo vse merodajne kroge v Sloveniji, da vse ukrenejo, da se povrne ogromna škoda in reši naše ljudstvo narodnega in gospodarskega pogina.

Blizu pol milijona škode samo en koroški Slovenec.

Odboru koroških beguncev se poroča sledeče: Ko je 4. maja t. l. vse bežalo pred Nemci iz Sp. Dravograda, je ostala moja mati v Dravogradu, ker si je mislila, da bo druhal vsaj pustila staro ženo na miru. Ravnali pa so tako surovo in divje z njo, da je tudi ona pobegnila, da si je rešila življenje, prej pa so še vse poropali in pobili. V trgovni so pobrali tudi vse predale in prodajalno mizo, ter razbili 4 razložna okna. Ker sem imel še koruzo, moko in sladkor od aprovizacije, imam v trgovini škode nad 100.000 K.

Razven tega so mi odnesli pohištvo iz sedem sob, slike, peči, vozove, krompir, slamo, seme, sploh vse, kar je bilo za odnesti. Razbili so dalje krušno peč, štedilnik, električni motor, električni mlin in žago (jermene so odnesli), slamoreznicu, stroj za izdelovanje sodavice in približno 6000 steklenic za sodavico in 23 oken. Eno kravo in eno svinjo so na mestu razprodali. Tozadevna škoda znaša 320 tisoč kron. Imam torej škode: v trgovini 100.000 K, druge 320.000 K, skupaj 420.000 K. Kdo bo povrnil to škodo?

Mene kot gerenta občine Dravograd so iskali povsod in povpraševali po meni ter se med drugim izrazili, »če me dobe, me ne ustrele, ampak jermena bodo cepili od mojega lakta.«

Bolj divji ko Huni.

Gg. Serajnik Franjo in Gorenšek Anton poročata: Dne 7. majnika t. l. je nemška tolpa, obstoječa iz 12 mož oropala posestvo p. d. Struca v Kotljah tako popolnoma, da so pri hiši ostale samo še prazne stene.

Fužinskega delavca Jurajka iz Guštanjja so nemški vojski tako pretepli, da je bil krvav na cellem telesu. Enako se je godilo nekemu slovenskemu vojski. Od posestnika Pavše v Kotljah so zahtevali denarja, ker pa ga jim ni mogel dati, so ga vrgli na tla in s puškinimi kopiti tako dolgo pobijali, da je prišel ob zavest.

Poštna uradnice v Prevaljah so zbežale v trenutku, ko so že civilisti nanje streljali. Ker ste bežali tako pozno, ste imeli še priložnost, zvedeti za usodo dveh žensk, kateri so nemški vojski skupaj zvezali in potem ustrelili.

V Guštanju so imeli nemški vojski pred gostilno Lečnik natakneni na žici dve človeški oči. Tam je hodila gor in dol nemška straža ter vsakemu civilistu rekla: »Poglejte, ta očesa so priča, kako delajo Slovenci z Nemci, ker so nad 20 Nemcem oč iztaknili.«

Zverinstvo nemških divjakov se kaže v tem slučaju. Oči sami iztaknejo in dolžijo potem Slovence.

Iz občine Ojstrice se poroča: Dne 13. 1. so odpeljali nemški Huni nekega gostača Jožefa Prevalnika iz Pavlove bajte na Gorcah in prav po zverinsko z njim ravnali.

V petek dne 2. 5. je bil od Hunov zaseden št. Lovrenc pri Sp. Dravogradu. Zverinske tolpe so vdrlj v hlev posestnika Janeza Struca p. d. Rechbergerja in odgnale zadnji rep živine. Posestnika, ki se

je skril v kotu sobe, se druhal izsledila in takoj ustrelila. To pa zverinski tolpi še ni bilo dovolj! Že ko je bil mrtev, so ga vlačili okrog in počenjali z mrtvecem svoje kanibalsko veselje. Pogreb se je vršil dne 5. t. m.

Gospodu S. iz Ojstrice je pripovedoval vojak, ki je pritekel dne 29. 4. iz boja v Labudu, da so Huni naše vjetnike do nagega slekli in jih potem neusmiljeno pretepavali.

Samo ropanja.

Odboru koroških beguncev se poroča sledeče: Ko so nemški vojaki divjali in vdrlji v Doberlovos, so v tamošnji proštni vse oplenili in pokradli. Mnogo predmetov so zmetali skozi okna na cesto, posebno uradne in druge knjige. Pri tem so sodelovali tudi nekateri domači nemčurji posebnost Rok Lesjak p. d. Mataid, ki je z vozom odvažal iz proštnje. Ravnotako so tudi vse pokradli in pobili slovenskemu gostilničarju in zidarskemu mojstru Jožefu Vedeniku, ki so ga baje tudi pretepli in zaprli. Njegova hčerka Marija je zbežala na Jezersko. Kaka usoda je zadela očeta, se ne ve.

Zadruga v Sinčevasi je glasom brzjava g. mons. Val. Podgorca, ki ga je poslal g. trgovcu Antonu Novaku v Zidanmost, popolnoma oplenjena. G. Novak je imel v zadruzi okoli 2 vagona sladkorja in več vagonov moke, za aprovizacijo velikovskega okraja, svojega blaga pa za blizu 160.000 K. — Vse je glasom verodostojnih poročil, posebno gori omenjenega brzjava, popolnoma oplenjena. Plenitve so se udeleževali tudi nekateri nemški in nemčurški železničarji in kmetje, posebno tudi kmet veleposestnik Karol Orasch, kateremu so pa pozneje nemški vojaki tudi vse oplenili.

Znani nemško-nacionalni hujskač, gozdarski nadzornik kneza Rosenberga na Zenuku v št. Lipšu pri Doberlivasi, Jožef Hay, ki ga je na nujno zahtevo podjunskega občin in narodnih svetov ter vojne oblasti deželna vlada v Ljubljani izgnala, je osebo vodil tolpe k slovenskim narodnjakom. Prišli so tudi k kmetu Antonu Gril p. d. Megartu na Plaznici. Posestnika ni bilo več doma, ker je previdno s svojim bratom pobegnil. Zahtevali so od njegove žene ves denar, okoli 13.000 K, vzeli govejo živino in konje ter mnogo živeža. Gospodinja jim je morala celo večerjo skuhati.

Tolpe imajo vse narodnjake zapisane, tam plenijo in ropajo. Pri trgovcu Jožefu Rutarju, najemniku Narodnega doma v Zitarivasi so vse razbili, ozir. na dražbi prodali. Ostalo so zmetali na cesto, tako tudi celo peči in štedilnik; celo okna so odnesli, tako da v hiši ni ostalo niti toliko blaga ozir. predmetov, da bi bilo vse skupaj vredno 20 K. Njegovega očeta, načelnika slov. hranilnice in posojilnice v Sinčevasi, ki je tudi pobegnil, so prišli vojaki štirikrat iskat na dom v Malčape, da bi dobili pri njem posojilniški denar. Ko ga niso dobili, so odnesli živež in odpeljali vso živino. Mož se je skrival po gorah, po noči prihajal domu in šele minuli četrtek zbežal in prišel v Ljubljano. Nemške vojske, med katerimi se nahajajo nemčurški fakini, skrbijo cerkvene in posojilniške blagajne. Te najprej iščejo.

V župnišču v Zitarivasi so odnesli srebrne svetilne Marijine družbe in se z njimi norčevali. Neki vojak je kazal v Malčapah magazin patronov rekoč: To e rožni venec za št. Vidskega fajmoštra.

Nemški vojaki so popolnoma onlenili župnišče v škocjanu, št. Vidu in Globasnici. Tudi pri kmetu Huterju v Globasnici so odnali večidel živine.

To vse pripovedujejo begunci, ki so ravno kar šele dospeli v Ljubljano, ki so deloma vse to že sami videli in katerim se je potem posrečilo pobegniti čez gore. Domače prebivalstvo je silno ogorčeno na nemške divjake. Hribovski kmetje se hočejo vsak čas vzdigniti z orožjem zoper tolpe. Najbolj so razburjeni zaradi tega, ker nemški vojaki pokrađajo tudi v cerkvah cerkveno perilo in trgajo mašna oblačila. — Franc Krašna, kaplan iz Doberle vasi.

Prosveta.

Nove skladbe. V kratkem bodo izšli trije solonapevi, ki jih je zložil mladi slovenski skladatelj Marij Kogoj. Ta je v našem glasbenem svetu že znana osebnost, ki je začrtal v glasbeni umetnosti svojo samostojno pot. Svoje kompozicije je priobčeval v »Cerkvenem Glasbeniku«, »Novih Akordih« in »Dom in Svetu«. Rodom je Gorican in je študiral na Dunaju na konservatoriju pri znanem komponistu Franu Schrekerju in pozneje pri Arnoldu Schönbergu. Skladbe se tiskajo pri enem izmed najboljših podjetij na Dunaju. Skladatelj bo izdal v najkrajšem času svoja nadaljnja dela.

pr Gledališče v Beogradu. V Beogradu sta se vrnila dr. Bogdan Popovič in Milan Grol ravnatelj Narodnega gledališča, ki bosta vodila priprave za zopetno otvoritev begrajskega gledališča.

pr Jugoslovansko-ruski odbor. Preteklo soboto se je v Beogradu ustanovil jugoslovansko-ruski odbor, v katerega so vstopili razni jugoslovanski kulturni delavci in ruski emigranti, ki so ubežali pred boljševiki. Odbor namerava izdati oklic s pozivom, da se ustanove tudi v drugih mestih slični odbori.

Občni zbor I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani

ki se je izvršil v nedeljo, 18. maja 1919, je izpričal, da prodira smisel za stanovsko organizacijo tudi med ljubljanske hišne posestnike in posestnice. Udeležba je bila obilna in razprava živahna; trajala je tri ure. Celo zborovanje je v tožbe izzvenelo. Poslovno poročilo je podal društvo, predsednik g. Ivan Frelih. Svoje eno uro in pol trajajoče poročilo je delil v dva dela; v prvem delu je poročal o delu društva v bivši Avstriji. Po pravici je poudarjal, da je bivša Avstrija bila nele mačeha svojim narodom, temveč tudi hišnim posestnikom. V nobeni državi niso imeli tako visokega hiš. najemniškega davka, nikjer ni bil davčni vijak tako brezobziren in pametnim reformam nepristopen, nikjer davčni aparat tako zamotan, da se iz postav noben ni več spoznal. Hiš. naj. davek je bil čez 100 let in se v tem času ni nikdar reformiral. Prišel je nato k pozdravu naše nove države, poudarjajoč, da pričakujemo od nove države odpravo vseh krivic in nepostavnih naredb, ker prava demokracija ne obstoji v tem, da se enemu stanu vzame vse pravice in se jih izroči drugemu. Enake pravice, enake dolžnosti! Vemo, da potrebuje država denarja, a vzeti ga more v prvi vrsti tam, kjer je, in ne tako kakor v bivši Avstriji, ko je vojni dobičkar plačal 33 odstotkov davka, hišni posestnik pa 50 odstotkov.

Po tem splošnem pregledu je podal podrobno poročilo, iz katerega povzamemo, da se je na občnem zboru 28. aprila leta 1918. izvoljeni odbor sledeče sestavljal: Predsednik Frelih Ivan; podpredsednik Drag. Hribar; tajnik Josip Pirc; blagajnik Fr. Osterman. Sej je imel 11. članov šteje društvo 684, torej je društvo res vpoštevanja vredna stanovska organizacija. Spominjal se je tudi med letom umrlih članov, posebno bivšega dolgoletnega društ. tajnika Frana Terčka. Daljših dopisov in obširnih vlog smo izvršili 54. V društveni pisarni so dobili hišni posestniki brezplačna pojasnila o gospodarskih zadevah. Omenja v podrobno vseh posredovanj pri raznih oblasteh in uradih. Pod bivšo Avstrijo bi morala Ljubljana kot prva oddati kljuko, a z našo pritožbo smo dosegli, da se tedaj ni pričelo s pobiranjem kljuk, in tako smo rešili kljuko. Izvedli smo nadalje jamstveno zavarovanje, h kateremu je dosedaj pristopilo 151 posestnikov, malo številu, če vpošteujemo važnost tega zavarovanja. V društveni pisarni zamorejo dobiti hišni posestniki natančna pojasnila. Posredovali smo tudi glede napadov po časopisih v slučajih deložiranja strank, ki so vsi izkazali kot neutemeljeni, ker je gospodar izvršil le to, kar mu je stroga postava dovoljevala. Z našim posredovanjem pri odločilnih faktorjih mestne uprave smo dosegli, da se doklade k hiš. naj. davku niso zvišale in se je sprejel način diferenciranja obč. doklad, tako da so se za hiš. naj. davek določile 35 %, za ostale davke pa 55—70 %. Oddajo kopalnih peči smo vedno zavlačevali, a končno jih je večina posestnikov vendarle morala dati; s svojim neštetim posredovanjem smo vsaj dosegli, da je večina dobila vsaj nadomestke.

V zadevi voženj s težkimi avtomobili smo neštetokrat drezali pri naši vojni upravi, a ta ni imela smisla, da bi ustavila to poškodovanje ljublj. hiš. V obširni vlogi smo vsestransko utemeljili škodljivost takih voženj, napravili vojno upravo odgovorno za vso to škodo, šele na to odločno posredovanje je vlada prepovedala te vrste vožnje. Obširnejše se je nato pečal z naredbami v varstvo najemnikov, katere smo po večini prevzeli od bivše Avstrije, raztegnila se je v novi državi tudi na podnajemnike, tako da se tudi tem brez tehničnih razlogov ne sme zvišati ali odpovedati. Najvažnejše določilo te nove navedbe je pač, da ima hišni gospodar pravico, odpovedati stanovanje stranki, kateri plačuje podnajemnik večjo stanarino, kakor plačuje v primeri najemnik za celo stanovanje. V Ljubljani je nebroj slučajev, da imajo stranke na ta način brezplačno stanovanje, ker zahtevajo za posamezne sobe oderuške cene, medtem ko mora gospodar vsak vinar zvišanja utemeljiti.

Z naredbi o zasegi stanovanj so hoteli odpraviti pomanjkanje stanovanj, a praksa je pokazala, da so s to naredbi malo dosegli. Namen te nove navedbe je bil pač ta, da sme občina na kratek rok odpovedati stanovanje vsem, ki niso v Ljubljano pristojni in nimajo tukaj stalne-

ga opravila. Obenem določa naredba, da ne sme stanovanje obsegati več sob kakor šteje družina članov, in da ne sme stranka v enem okolišu imeti dvoje stanovanj.

S to naredbi so hoteli vzeti gospodarjem tudi pravico, da bi smeli stanovanja sami oddajati, a se nam je posrečilo s pomočjo magistratnega referenta doseči, da sme vendar hišni gospodar sam oddati stanovanje, samo naznaniti mora to stanovanjskemu sosvetu. Vzeta bi mu bila s tem lastninska pravica, ki mu je zajamčena v osnovnih drž. zakonih, katere smo pač tudi prevzeli.

Pripravljal se je zadnji čas popolnoma nova stanovanjska naredba, proti kateri je društvo nastopilo in v obširni spomenici pojasnilo vladi položaj hišnih posestnikov. Najvažnejša zahteva naša je bila, da naj bo glede odpovedi in zvišanja stanarin merodajno posebno strokovno razsodišče, ne več sodišča, ki povzročajo tako gospodarjem kot najemniku samo stroške in medsebojno sovraštvo. Glede zvišanja stanarin smo vladi obširno obrazložili, da smo hišni posestniki upravičeni do znatnega zvišanja, če se vpoštevajo neznosne cene za razna popravila, stavbni material in splošno upravo hiše.

S to pritožbo smo dosegli, da je vlada za enkrat vrnila predlogo poverjeništvu za socialno skrb v svrhu nekaterih sprememb, sedaj trdno pričakujemo, da bo vlada, preden izda novo naredb, zaslala zastopnike stanovskih organizacij. H koncu svojega obširnega, vsestranskega zanimivega poročila je podal g. predsednik nebroj praktičnih nasvetov, kako bi se dalo od pomoči v Ljubljani pomanjkanju stanovanj. Prvi pogoj je pa, da se vrne gospodarjem lastninska pravica, ker le s tem se bodo pridobili zasebniki za zidanje. Znano je namreč, da zidajo najdražje javne uprave. Odpraviti bi bilo vse pisarne iz privatnih stanovanj v vojašnice, vojaštvo vun na deželo, bolnike-vojake v Dolenjske toplice, preskrbeti vpokojencem brezplačna stanovanja po gradovih in stanovanj bi imeli dosti na razpolago. S samimi naredbami, krivicami proti hiš. posestnikom se pa ne dobe nova stanovanja.

Po poročilu je bila volitev odbora. Soglasno so bili izvoljeni gg.: Ivan Frelih, Drag. Hribar, Jos. Pirc, Al. Korsika, Ivan Ogrin, Fr. Osterman, Iv. Petkovšek, Feliks Toman; nanovo gg. Urbančič in Seidl (Šiška). Kot rač. pregledovalci gg.: Al. Vodnik, R. Stenovec in Ign. Šetinc. Pri razno-terostih je poudarjal gosp. Krištof pomen stanovske organizacije, priporočal redne sestanke hišnih posestnikov. G. Scagnet je želel več energije, odločnosti v obrambo naših pravic. Gosp. Drag. Hribar se je upravičeno pritoževal, da v nar. predstavništvu ni zastopnikov produktivnih stanov, razven kmetov od V. L. S. Profesorji, doktorji ne morejo dovolj zastopati naših produktivnih stanov, ki nosijo največja bremena, a imajo najmanj bese- de. Pri volitvah bo treba v tem oziru temeljite izpremembe, in to zamoremo doseči le s trdno organizacijo, v to obrnimo našo bodočo skrb. G. Pirc je zavračal napade na društvo od strani hišnih posestnikov. S temi napadi se jemlje veselje še tisti mali peščici, ki hoče delati v društvu. Društvena pisarna je mesto za pritožbe in nasvete.

Ob koncu zborovanja se je g. predsednik spomnil društvene desetletnice, katero hočemo praznovati mirno in z delom za svoje stanovske koristi ter končno pozival navzoče k podpisu drž. posojila. Navajamo tu kratko resolucijo, ki so bile soglasno sprejete. 1. Ljublj. posestniki zahtevajo, da se vsi zakoni in naredbi v varstvo najemnikov kot nepostavni in krivični takoj odpravijo in se da tako hiš. posestnikom prilika, da razpolagajo s svojim premoženjem;

2. rešitev na pristojne oblasti vložene spomenice;

3. uvedbo strokovnega razsodišča glede odpovedi stanovanj, ozir. za enkrat vsaj vpostavitve komisije za razsojo glede poškodb po strankah;

4. popolna prepoved voženj s težkimi avtomobili;

5. da se da gospodarju primerna odškodnina za podnajeme, za katere zahtevajo stranke oderuške cene;

6. da se pri ureditvi valute ozira na položaj hiš. posestnikov;

7. da se izvrši reforma vseh davčnih zakonov in njih izenačenje v celi državi;

8. da se izdela nov moderni stavbni red;

9. da ostani glavni kolodvor v bližini mesta; v tozadevno komisijo naj se vpo-kljiče tudi zastopnik društva;

10. da vlada uredi cene za stavbni material;

11. da mestna občina pospeši vpeljavo električne razsvetljave po ljublj. hišah.

Iz tega poročila vidimo, da je društvo pridno na delu za stanovske koristi svojih članov. Prevažno je stanovanjsko vprašanje, da bi se o njem obširneje ne obravnavalo.

Gospodarske novice.

g Pomanjkanje traverz občutno otežuje stavbarstvo v sedanji dobi. Železne traverze pa se dajo zelo uspešno in dostikrat tudi cenejše nadomestiti z železobetonskimi traverzami. Ker je pravilno gradnje železobetonskih traverz našim zidarskim mojstrom in stavbenikom povsem znano, pridedi Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani štiriidnevni poseben tečaj pod vodstvom g. inž. I. Novaka, v katerem naj se stavbeniki nauče rabiti namesto železnih železobetonske traverze. Obisk tečaja je brezplačen, za potrebščine se plača 5 K. Začetek tečaja bo v soboto, 7. junija, ob 3. uri popoldne v prostorih Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Priglasila za tečaj naj se pošljejo nemudoma na naslov Urada za pospeševanje obrti.

g Furnirje za mizarje, katere so do sedaj dobavile večinoma inozemske tvrdke, izdeluje delniška družba »Slavonija« v Zagrebu, Ilica, broj 26. Interesentje se na to opozarjajo. Urad za pospeševanje obrti.

g Angleži in naši gozdovi. V Beograd je dospela nova angleška komisija, katere namen je proučiti način najboljšega izrabljanja naših gozdov in rudnikov.

g Savski most. Dela pri zgradbi savskega mostu dobro napredujejo, tako, da bo most že koncem julija dogotovljen in izročen prometu.

g Trgovina z Rumunijo. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dobilo obvestilo, da pridejo v kratkem v Beograd posebni odposlanci rumunske vlade, ki se bodo pogajali o upostavitvi trgovskih odnošajev med obema državama.

g Petroleji in strojno olje. V Beograd je dospel »Deutschland« s štirimi vlačilci, na katerih je pripeljal 65 vagonov petroleja, 10 vagonov bencina in 85 vagonov strojnega olja.

g Oddelek trgovinskega ministrstva v Splitu. Poslanec dr. Angelinović je vložil v narodnem predstavništvu interpelacijo, v kateri zahteva ustanovitev posebnega oddelka trgovinskega ministrstva za Dalmacijo v Splitu. Minister je odgovoril, da je že stopil v stik z dalmatinsko pokrajinsko vlado glede določitve vodilne osebe.

g Ameriški kredit naši državi. Amerika je stavila naši vladi na razpolago kredit 6 milijonov kron za nakup različnega blaga, ki se bo razdelilo med prebivalstvo južne Srbije, ki je med vojsko največ trpelo.

ZA SMEH.

Bivši cesar Karel hoče, da postane Reka italijanska. — »L'Adriatico Jugoslavo« piše: Iz italijanskih listov posnemamo: »Glede vprašanja Reke je Karel I. pritrdil, da Jugoslavi nimajo do nje nobene pravice in to jadranjsko mesto mora ostati Ogrski, ali pa mora postati italijansko, kajti večji del prebivalstva je italijanski in se je vedno upiral poskušeni — madžarizaciji.

Tudi vsa Dalmacija mora priti pod Italijo, pravi bivši cesar, ker je vse prebivalstvo, izvenz male izjeme, italijansko.

Reka torej, ki se je vedno protivila »poskušeni madžarizaciji«, mora ostati ogrska, ali pa priti pod Italijo.

Dalmacija — idem. Pristavil je še, da »Italija zasluži posebne obzire, ker je s tem, da je premagala avstro-ogrsko armado, pospešila konec vojske.«

Italija zasluži torej posebne obzire, ker je pospešila konec njegovega — kraljestva.

Te izjave so gotovo posledica velike cesarske in kraljeve pijanosti, vendar imajo za Italijane, ki hočejo na vsak način biti dediči pokojne Avstrije, tudi taki izmečki veliko vrednost.

Naš poklon!

Aprovizacija.

a Moka za člane »Zveze trgovskih nastavlencev« se bo delila po znižani ceni v petek in soboto od 18. do 20. ure v društvenih prostorih, Streliška ulica 12, II. nadstropje.

a Špeh za zamudnike. Zamudniki dobe špeh na drugi odrezek sladkornih izkaznic za maj dne 30. in 31. maja od 8. do 11. in od 3. do 5. ure popoldne v skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Pozneje se špeh ne bo dobil več na majske izkaznice.

a Kislo zelje. Mestna aprovizacija ima v zalogi še nekaj kislega zelja, katerega bo oddajala iz Jakopičevega skladišča na Mirju. Ker je to zadnje kislo zelje, katerega pozneje ne bo dobili in ker je ravno sedaj na trgu dosti koruzne moke za žgance, dobe stranke lahko poljubno množino zelja, ki stane 30 vin. kilogram. Določila se ta le red: za I. okraj dne 30. maja, za II. okraj dne 31. maja, vsakokrat od 8. do 11. in 3. do 5. ure. Drobiz je pripraviti.

Naročajte »Slovenca«!

Najprijetnejše odvajilo so Fellerjeve mlie odvajajoča rabarbarska „Elza-kroglice“. Dočim druga odvajalna sredstva dražijo črvo in slabe želodec, učinkujejo Elza-kroglice želodec krepeče in nimajo škodljivega so- učinka. Škafitje pošlje kamorkoli za 12 K lekarar E. V. Feller, Stubi- ca, Elza trg 134, Hrvaško. Obenem naro- čite Fellerjev bolečine hladeči rast- linski esenčni fluid z znamko Elza- fluid, 6 dvojnatih ali 2 specialni sto- klenici 24 K. — Omot in poština se računa posebej in najceneje. Kdor na- roči več skupaj, mnogo prihrani. (vu)

Vinotrci! Gostilničarji! Zamaške iz prave probkove za buteljke in vehe za sode proda Josip Polak, trgovac, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7. Isto tam se dobi tudi lužni kamen.

Izgubila se je v torek popol, v tram- vajskem vozu ručica denarnice z manjšo vsoto denarja. Po- šten najditelj naj jo prinese v upravo „Slovenca“.

Kupim iz- psa-jazbecarja, poljubne vožbanega, pasme. Prijazno ponudbe z navedbo cene na Rudolf Hlebič, trgovac, Kranj.

Mlin in žaga z vso opremo in poslop- jem ali tudi sama oprava se proda. Ponudbe na upravo „SLO- VENCA“ pod „ŽAGA“.

5 prašičkov ima napredaj VINKO CIRMAN, Vič pri Lju- bljani.

Isče za 10 letnega stanovanje s hrano dočka. Nas- lov se pošlje pri upravi tega lista pod št. 3233.

Pšenično moko v poštnih zavetkih do 20 kg in po žel- jeznosti do 500 kg teže dobavljajo po zelo ugodni ceni trvdka: 3314

BERKEŠ I. POLAK, Križevci.

Prodajalka

manufakturne stroke z dežele se takoj sprejme. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 3313.

„IMPEX“

eksportna in importna družba z o. z. naznanja, da 3312

se je preselila

v lastne prostore v bivši Mahrovci hiši na Cesarja Jožeta trgu.

1000 kron dam temu, kdor mi dobi

! STANOVANJE !

obstoječe in 2—3 sob s pritlikinami v Ljubljani ali pa v najbližji okolici. Po- nudbe pod „Nujno 3233a na upravo.“

Dekle,

zdrava, močna in snažna, se išče k dvema otrokoma; tri sobe za pospravl- janje in otročje perilo za prati. Plača K 60.— mesečno, hrana in stanovanje. Oglasiti se je v hotelu Šton, Ljubljana.

Gospodarska pisarna

DR. IVAN ČERNE

Ljubljana,

Miklošičeva cesta št. 6.

Baučna komisija, trg, infor- macije, realitete, posojila, nasveti in posredovanja v vseh gospodarskih zadevah.

8—11, 3—5. Tel. 37.

Prostovoljna javna dražba

se vrši dne 31. 5. 1919 ob 9. uri dopoldne v stanovanju Gledališka stolba št. 1 (Kirbiševa hiša II. nadstropje). Na raz- prodajo pride razno pohištvo, obleka, zlatom tkan irak za avbo k narodni noši, perilo, posoda iz porcelana itd.

64 C°
Jedra
alkaloida-
stana jedra
64 C° radio-
aktivna kopel
na kontinentu

LIPIK

termalno in blatno kopališče v Slavoniji

zdravi sigurno
reumatizem, išlas,
kostolem, exudate,
želodčne in ledvične
ter otroške bolezni,
diabetes, konstitucio-
nalne bolezni in
arteriosklerozo.

Prospekte pošilja in daje poljsnita brezplačno

Uprava kopališča Lipik.

Mestni gospodarski grad

rabi proti dobri plači

HIŠNIKA

ZA LJUBLJANSKI GRAD

ki bi bil sposoben tudi opravljanja
krav. Kolektant naj se zgleda od 8.
do 12. ure dopoldne v mestnem go-
spodarskem uradu. 3299

DRVA

metrska in na drobno klana, suha,
trda in mehka v vsaki množini.

APNO

na cele vagone oddaja po dnevnih cenah

F. & A. UMER,

Ljubljana

Pisarna: Solonburgova ulica, št. 4.

Zaloga: Stomatova ulica, št. 12.

Telefon: št. 117.

Palice

fino izvršene in okovane za
izprehod itd. nudimo ga-
sistom in tudi naravnost
trgovinam na drobno in
debelo. zastopnike države S. H. S. —

Prva jugoslovanska tvornica
štapova v SUNJI, Hrvaško.

Kupim hišo

v Ljubljani v sredini mesta.

Cen. ponudbe na upravo

„Slovenca“ pod št. 3116.

Knjigovodkinja

prva moč, zmožna vseh pisarniških
del in korespondence se sprejme v ve-
letrgovino v Ljubljani. — Istotam se
sprejme dobro izveščana

prodajalka.

Ponudbe z navedbo dosedanjega služ-
bovanja in s zahtevo plače (stanovanje,
hrana zunan hiše) pod „Stalno mesto“
na upravo „Slovenca“. 3269

Za posestvo Josipdol iščem

gozdnega uradnika,

ki zamore voditi konzervativno
gospodarstvo na podlagi goz-
darske osnove. Zahteva se praksa
v gozdarstvu, v uporabi lesa v
ekonomiji in pisarni. Prosto stan-
ovanje treh sob in kuhinje, de-
putatno njivo in sadni vrt; plača
po dogovoru. Ponudbe z obšir-
nim opisom sedanjega delovanja
je poslati na naslov Ing. Milan Lenarčič,
Josipdol, pošta Ribnica na Pohorju, Stajersko.

Na deželni pristavi v Medvodah je

LOKOMOBILA

z 10 konjskimi silami na prodaj.

Kupci naj se zglase pri oskrb-
niku I. Hladniku v Medvodah.

Kupujem:

smrekovo lubje

(čreslo)

• les za jame •

Prosim ponudbe s strojno ceno!

Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Miši, podgane,

staniče, ščurki.

in vsa pošast mora poginiti, ako porabite
moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena
sredstva, kot proti pošastim misim št. 5, za pod-
gane in miši št. 3—; za ščurke št. 4—; tinktura
na staniče št. 2—; posebno močna tinktura za
staniče št. 1—; uničevalno mazilo št. 2—; prašek
proti mušam št. 50 in 55. Tinktura proti ščur-
kom št. 4—; mazilo za miši št. 3—; prašek za miši
in ščurke št. 5—; tinktura na podlahe št. 5—;
tinktura za bolne pri pnuh št. 150; tinktura proti
mušam št. 50 in 55. In zlatonadi (unioev, raslinj)
št. 3— — Posilja po povzročju. Živoči in eksport.
M. Janker, Zagreb 39., Petrinjska ulica 3.

Preporočam:

žepne svetilke, baterije in

karbidne svetilke

KARBID

475

zdrobljen, finojša vrsta za sobne sve-
tilke, ter različne gorilce, nadaje

vsakovrstne vžigalnike

granatnih ploščnic, ter kameno št. 1, dr

Ignacij Vok

trgovina s šivalnimi stroji in košari

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Srbečilo, lišaje

odstrani prav naglo dr. Blesch-a iz-
virno zakonito, zanesljivo „Stabo-
form“ mazilo. Popolnoma brez du-
ha, ne maže. Poskusni laček 4 K,
veliki laček 6 K, porcija za rodbino
12 K. Zaloga za Ljubljano in oko-
lice: Lekarar pri stariem štonu,
Ljubljana, Maribor trg, Pazite na
varstveno znamko „Staboform“!

Priporočila se tvrdka
JOS. PETELINC
Ljubljana — Sv. Petra nasip 7. 2569
Tovarniška zaloga šivalnih strojev za vsa ob obrt in rodbinsko
rabo ter posameznih delov; igle, olje in potrebščine za šivilje.

Vino, staro in novo slivovko,
rum itd. nudim po naj-
nižjih cenah.

Kupujem

suhe gobe in dobre vreče.

M. Rant, Kranj.

Št. 51. Britev

z jako fi-
nim rezil-
lom, že
brušena
kar za ra-
bo. Cene K 6-25, K 9—, K 13-50.

— Zahtevajte veliki cenik z več
nego 1000 slikami, brezplačno. —

E. LUNA, Maribor št. 75.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir

Specijalno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hiltšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elek-
trarne, betonske in železobeton. jezove, mostove,
železobetonska tovarniška poslopja, skladišča,
betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske
in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.

Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Advokat Dr. Albin Smole, Ljubljana
Dunajska c. 20

Uradne ure: dopoldne od 1/2 9—12, popoldne od 1/2 3—1/2 6

Uradne ure spec. za davčne zadeve (davčne nasvete, davčne
informacije, prevzem davčnih zastopstev): popoldne od 1/2 3—1/2 4.

Opr. št. 16/19.

RAZPIS.

Kuratorij za upravo zdravilišča Topolišica pri Sošanju razpisuje

štiri mesta bolničark

pri imenovanem zdravilišču. — Prošnje, opremljene z izpričevaji o doseda-
njem službovanju z dokazili o strokovni usposobljenosti in z zdravniškim
izpričevalom je vlagati do 8. junija 1919 pri podpisnem kura-
toriju Ljubljana, Dvorce, Kongresni trg št. 125.

Bolničarke imajo v zdravilišču popolno oskrbo in 300 K mesečne plače.

Kuratorij za upravo zdravilišča Topolišica pri Sošanju.

Posredovalci dobijo provizijo.

Kupi se hiša v bližini Ljubljane na prometnem
kraju, sposobna za trgovino in
gostilno. Potrebno je zemljišče 5—10 oralo in sicer travnikov in
za oranje in potrebnih gospodarskih prostorov. Vpraša se pri
Josip Premeli, Ljubljana, Tržaška cesta 19.

Št. 3399.

RAZGLAS.

Mestna občina ljub-
ljanska rabi nujno **delavce za škropljenje in vzdrževanje cest.**

Oglasiti se je v pisarni cestnega nadzorstva na magistratu, kjer se dobivajo
vsa pojasnila tako glede plače kakor tudi radi ureditve dela.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 21. maja 1919.

Daruvar Mineralno in blatno kopališče.

Radioaktivni topli izvori. Naj-
uspešnejše zdravljenje: reuma-
tizma, išlasi, posledice raznih
bolezni, ženskih bolezni, slabo-
krvnosti in splošne slabosti.

Slavonija, postaja juž. žel.

Ugodno letovišče. — Dobra oskrba.

Celo leto otvoreno. Glavna sezona od maja do septembra.

!SVETLA!

Generalna reprezentanca za baterije, žarnice,
elektrotehniko, (izdelek svetovne slovanske
tvornice) za kraljevstvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb,

začasno Ljubljana, Miška ulica številka 29/1

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilno vlogo po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enostolnih kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 30%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Zahvala.

Za iskrene dokaze tolažilnega sočutja povodom izgube
nepozabnega pokojnika, gospoda

Otona Bayr

posojilničnega ravnatelja v p.

izrekamo vsem darovalcem dragocenih vancev, sorodnikom,
priateljem, znancem, gosp. uradnikom in gosp. ravnatelju

„Kmetijske posojilnice“, ki so počastili ranjkega na njegovi
zadnji poti, najpričnejšo zahtvo.

Ljubljana, 28. maja 1919.

J. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ul. 3.

Indaja konzorcij „Slovenca“

Odgovorni urednik: Mihalček Mestec v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.